

UVODNIK

V septembrski številki boste lahko prebrali kar tri poročila z letošnje IFLE. **Tilka Jamnik** poroča s predkonference o spodbujanju branja v mladinskih knjižnicah, svoje vtise pa sta zapisala tudi **Jan Pisanski** in **Sabina Fras Popović**.

Tilka Jamnik je pripravila tudi poročilo s 16. evropske konference v branju. **Mojca Kotar** je obiskala Kraljevi samostan San Lorenzo de El Escorial in opisuje njihovo knjižnico. **Nana Turk** pa se je udeležila usposabljanja na Univerzi Ludwig Maximilian

Tokrat je prispevek za rubriko Vsebinska obdelava pripravila **Darija Rozman**, ki predstavlja novo skupino v UDK, biotehnologijo.

Matija Brumen in **Sonja Svolfšak** predstavljata nadaljevanje projekta EOD, **Tomaž Bešter** revijo *The reference librarian*, **Žiga Vavpotič** pa projekt srečno branje 2.0.

O prireditvah ob dnevih evropske kulturne dediščine pišeta **Tatjana Pristolič** in **Špela Pahor**. Slednja je pripravila tudi prispevek o sodelovanju z društvom Ozara.

Objavljamo tudi najavo srečanja »Poti do knjige: spodbujanje družinskega branja«.

Vabim vas, da s prispevkom sodelujete v kateri od prihodnjih števil Knjižničarskih novic.

Damjana Vovk

HITRE INFORMACIJE

Poti do knjige: spodbujanje družinskega branja

Branje je aktivna dejavnost, ki bi jo morali mladi čim več prakticirati. Pogosto je zaznati strah, da utegne zanimanje za knjige postopoma izginiti, če ne bomo k branju vzgajali že najmlajših. A tu se lahko znajdemo pred dilemo, kako mladega človeka sploh prepričati in zapeljati v branje.

Poti do knjige je strokovno posvetovanje, ki knjižničarjem in drugim delavcem z mladimi nudi priložnost za izmenjavo mnenj in izkušenj o načinih približevanja branja in knjig mladim in najmlajšim. Posvetovanje je zastavljeno kot predstavitev primerov dobre prakse, ki se izvaja v različnih splošnih knjižnicah po Sloveniji, dodatno težo srečanju pa bosta dala še dva prispevka strokovnjakov; dr. Igor Saksida bo predaval o vlogi bralca zgodbe, Anja Štefan pa bo poleg interpretacije pravljice ponudila še nekaj koristnih napotkov za pripravo na nastop.

Koordinatoriki posveta
Irena Zadel in Magda Lojk

Najavo objavljamo na str. 30

Kazalo:

Uvodnik	1
Poti do knjige	1
Koledar prihajajočih srečanj	2
60 - biotehnologija - nova skupina v UDK	3
Vzgojanje mladih bralcev	4
Opomnik	5
IFLA	6
Knjižnice: stičišče preteklosti in prihodnosti	7
Knjižnica Kraljevega samostana San Lorenzo de El Escorial	12
16. evropska konferenca o branju	15
Usposabljanje v medicinskih knjižnicah Univerze Ludwig Maximilian Münchnu	17
Knjižničarka na počitnicah z Ozaro	21
Dnevi evropske kulturne dediščine tudi letos v MKI	22
Fotografski natečaj Neskončno potovanje: kulturna dediščina	24
The reference librarian	26
Koledar prihajajočih srečanj	28
EOD—po treh letih uspešnega delovanja nadaljujemo z novim projektom	29
Najava: Poti do knjige	30
Projekt Srečno branje 2.0	32

KOLENDAR PRIHAJAJOČIH SREČANJ

TUJINA

(izbor za obdobje oktober-november 2009)

- **7.-9.10.2009**, Washington, ZDA, *Association of Bookmobile and Outreach Services*, http://www.abos-outreach.org/annual_conference.htm
- **11.-14.10.2009**, Xiamen, Kitajska, *9th IEEE International Conference on Computer and Information Technology (CIT 2009)*, <http://grid.hust.edu.cn/CIT2009>
- **12.-16.10.2009**, Seul, Koreja, *International Conference on Dublin Core and Metadata Applications (DC-2009): Semantic Interoperability of Linked Data*, www.dc2009.kr
- **15.-16.10.2009**, Melbourne, Avstralija, *People in the Information Profession*, <http://www.caval.edu.au/hrconference.html>
- **15.-16.10.2009**, London, VB, *Internet Librarian International 2009*, <http://www.internet-librarian.com/index.php>
- **16.-18.10.2009**, Edinburgh, VB, *7th International Conference on the Book*, <http://booksandpublishing.com/conference-2009/>
- **16.10.2009**, Budimpešta, Madžarska, *ENTITLE Final Conference*, <http://www.entitlelll.eu/eng/Meetings/Final-Conference>
- **19.-21.10.2009**, Bonn, Nemčija, *12. Tagung der Deutschen ISKO*, <http://isko.gesis.org/d-a-ch/Bonn2009/>
- **19.-21.10.2009**, Haag, Nizozemska, *Digitization of Library Material in Europe*, <http://www.libereurope.eu/node/391>
- **20.-22.10.2009**, Hanover, Nemčija, *11th Interlending and Document Supply Conference*, <http://www.ilds2009.de/>
- **22.-23.10.2009**, Ankara, Turčija, *International Symposium on Methodology and Research Methods in Library and Information Science*, http://bilgibelge.humanity.ankara.edu.tr/goal_eng.html
- **22.-23.10.2009**, Bruselj, Belgija, *The European Congress on E-Inclusion: 'Technology and Beyond' in Public Libraries*, <https://www.eventsforce.net/>
- **23.-25.10.2009**, Leon, Španija, *Congreso Nacional de Bibliotecas Móviles*, <http://www.bibliobuses.com/laasoccongresos4congreso.htm>
- **25.-29.10.2009**, Washington, ZDA, *8th International Semantic Web Conference (ISWC 2009)*, <http://iscw2009.semanticweb.org>
- **28.-30.10.2009**, Madrid, Španija, *II. Conferencia Internacional sobre Brecha Digital e Inclusión Social*, <http://www.brechadigital2009.net/index.aspx>
- **29.-30.10.2009**, Haag, Nizozemska, *International UDC Seminar 2009: Classification at a Crossroads: Multiple Directions to Usability*, <http://www.udcc.org/seminar2009/index.htm>
- **29.-30.10.2009**, Nuremberg, Nemčija, *Kunst- und Museumsbibliotheken im Aufbruch*, <http://www.akmb.de/web/html/fortbildung/herbst2009.html>
- **29.-31.10.2009**, Praga, Češka, *Water Impact on Library, Archival and Museum Materials*, http://www.nkp.cz/water_impact_2009/index.htm
- **1.-4.11. 2009**, Ann Arbor, ZDA, *4th International Conference on Open Repositories*, <http://www.openrepositories.org/>
- **4.-6.11.2009**, Prato, Italija, *CIRN 2009: Empowering communities: learning from community informatics practice*, <http://www.ccnr.net/prato2009>
- **4.-6. 11. 2009**, Zagreb, Hrvaška, *2nd INFUTURE: Digital Resources and Knowledge Sharing*, <http://infoz.ffzg.hr/INFUTURE/index.aspx>

Se nadaljuje na str. 28

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Mateja Komel Snoj

Odgovorna urednica: Damjana Vovk (e-pošta: icb@nuk.uni-lj.si)

Uredniški odbor: dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer

Naklada: 400 izvodov

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: icb@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-176

VSEBINSKA OBDELAVA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

STROKOVNE
TEME

60 BIOTEHNOLOGIJA – NOVA SKUPINA V UDK

Leta 2002 je bila v UDK uvedena skupina 60 Biotehnologija. V slovenskem knjižničnem sistemu smo nove vrstilce začeli uporabljati jeseni 2008. Vsebine s področja biotehnologije v vzajemnem katalogu zajamemo s predpono UC = 60*, saj vsebuje šifrant 675<c>, ki v katalogu zagotavlja zbirno funkcijo, pet vrstilcev. Katalogizatorje želimo opozoriti na številne nove možnosti izražanja specializiranih biotehnoloških vsebin. Primeri so pogosto tvorjeni z veznim znakom dvopičjem.

60 Biotehnologija

60-7 Tovarniška oprema in proizvodna postavitve za biotehnološke procese

601 Osnove biotehnologije

601.2 Biološke osnove

601.4 Genetske osnove

Primeri: 601.4:577.21 Molekularna genetika

602 Procesi in tehnike v biotehnologiji

602.1 Procesna kontrola

Primeri: 602.1:004.891 Uporaba ekspertnih sistemov

602.1:519.673 Uporaba matematičnega modeliranja

602.1:53.082.9 Uporaba biosenzorjev

602.3 Tehnološko pomembni mikroorganizmi in drugi organizmi

Primeri: 602.3:578.347 Bakteriofagi

602.3:58.086.83 Rastlinske celične kulture

602.4 Biotehnološki procesi

Primeri: 602.42:577.152.3 Fermentacija

602.6 Gensko inženirstvo. Vstavljanje modificiranih genov. Priprava gensko spremenjenih organizmov

Primeri: 602.6:579.8 Modifikacije bakterij

602.6:582.28 Modifikacije gliv

602.7 Kloniranje

Primeri: 602.72:612.646:602.9 Raziskovanje kloniranja človeških zarodkov z matičnimi celicami

602.8 Onesposabljanje okvarjenih genov. Interference z RNA; utišanje genov

602.9 Ekstrakcija in manipulacija potencialnih celic. Raziskovanje matičnih celic

Primeri: 602.9:611.018 Raziskovanje človeških matičnih celic

602.9:591.81 Raziskovanje živalskih matičnih celic

604 Produkti v biotehnologiji

604.2 Produkti primarnih metabolizmov. Produkti mikroorganizmov

Primeri: 604.2:547.458 Polisaharidi

604.2:577.113.3 Nukleotidi in sorodne spojine

604.4 Produkti sekundarnih metabolizmov

Primeri: 604.4:577.15 Encimi

604.4:577.16 Vitamini

604.4:615.33 Antibiotiki. Protimikrobne snovi

604.6 Gensko spremenjeni organizmi (GMO)

Primeri: 604.6:635.64 Gensko spremenjen paradiznik

604.7 Klonirani organizmi

Primeri: 604.7:636.4 Klonirani prašiči, svinje

606 Aplikacije v biotehnologiji

Primeri: 606:632 Biotehnološke metode za zaščito rastlin

608 Posledice

608.1 Etični vidiki. Bioetika

Primeri: 608.1:575:612.6.05 Bioetika in genetika človeka

608.3 Varnostni vidiki. Biološka varnost

608.5 Biotehnologija in intelektualna lastnina

608.7 Informacijski vidiki

Darija Rozman,
Narodna in univerzitetna knjižnica

VZGAJANJE MLADIH BRALCEV

pred-konferenca IFLA, Rim, 19. in 20. avgust 2009:

<http://www.ifla.org/IV/ifla75/satellite-en.htm>

Pred letošnjim 75. kongresom IFLA v Milanu (23.-27. avgust 2009) je bila v Rimu pred-konferenca IFLA o spodbujanju branja v mladinskih knjižnicah (*Costruire un paese di lettori/Raising a nation of readers*). Organizirali sta jo dve sekciji IFLA, za mladinske knjižnice ter za branje in pismenost (IFLA Libraries for Children and Young Adults Section, IFLA Literacy and Reading Section) skupaj z Goethejevim inštitutom v Rimu (Goethe-Institut Italien), Združenjem knjižnic v Rimu in Zvezo italijanskih splošnih knjižnic (Biblioteche del Comune di Roma in Associazione Italiana Biblioteche).

Konferenca je zbrala okrog 150 mladinskih knjižničarjev in strokovnjakov s področja branja z vseh koncev sveta. **Ingrid Bon**, predsednica IFLA sekcije za mladinske knjižnice (<http://www.ifla.org/en/libraries-for-children-and-ya>), in **Ivanka Stričević**, predsednica IFLA sekcije za branje in pismenost (<http://www.ifla.org/en/literacy-and-reading>), sta nam predstavili delo obeh sekcij ter predvsem njuna skupna prizadevanja ter projekte. **Paolo Traniello** z Univerze v Rimu je v svojem referatu spregovoril o branju kot zasebnem užitku (razvedrilu) in kot orodju za usvajanje informacij in znanja, kar omogoča posamezniku sodelovanje v ekonomski, politični in v drugih družbenih sferah. **Rogelio Blanco Martínez** s španskega Ministrstva

za kulturo je v referatu z naslovom *Brati ali ne brati, to je zdaj vprašanje* opredelil branje kot ekskluzivno človekovo dejavnost. Kultura je antropološki odgovor na vse, kar je človek v svojem razvoju izgubil naravnega (biološkega); branje pa je nujna dejavnost, ki človeku omogoča dostop do kulture. Predstavil je španski nacionalni program za pospeševanje branja.

En sklop referatov in predstavitev je bil namenjen bralni vzgoji otrok od ranega otroštva oz. spodbujanju njihovih staršev k branju; ti programi so nastali potem, ko je mednarodna raziskava PISA pokazala alarmantne rezultate o bralni pismenosti. **Kerstin Keller-Loibl** (Nemčija) nam je pod naslovom *Potreba po promociji jezikovnega in bralnega razvoja v zgodnjem otroštvu* predstavila prizadevanja splošnih knjižnic v Nemčiji po letu 2000; projekt vodi ustanova *Stiftung Lesen* in razvija posebne programe tudi za otroke priseljenec.

Giovanna Malgaroli in **Stefania Manetti** (Italija): nacionalni program *«Nati per Leggere»* (*Rojeni za branje*) od leta 1999 dalje promovira glasno branje kot nujno potrebno za otrokov zdrav razvoj. Obsega 370 lokalnih projektov, kjer sodelujejo splošne knjižnice in različne otroške ustanove ter združuje ogromno prostovoljcev. S programom dosežejo 94 % vseh otrok v starosti od 6. mesecev do 6. leta in jim v tem obdobju tri krat razdeljujejo

knjige ter opogumljajo starše, da bi jim brali.

Zubaidah Mohsen (Singapur): s podobnim programom v Singapuru *«Born to Read, Read to Bond»* (*Rojeni za branje, branje za povezovanje*) starše osveščajo o pomenu branja že v času, ko pričakujejo otroke (nosečnice v ambulantah in v maternih šolah). Poudarjajo jim, da branje povezuje otroke in starše, pogloblja čustvene vezi med njimi.

Barbara A. Genco (ZDA): v ZDA sta dva nacionalna programa, ki skrbita, da pridejo knjige do predšolskih otrok, to sta *«Reading is fundamental»* (*Branje je osnova*) in *«First Books»* (*Prve knjige*).

Viv Bird, sodelavka podobnega programa Booktrust iz Velike Britanije je poudarila, kako pomembno je vključevanje in sodelovanje pediatrov in drugega zdravstvenega osebja v programe, ki spodbujajo glasno branje otrokom v ranem otroštvu oz. družinsko branje. Vsi starši namreč vodijo otroke na obvezne zdravstvene preglede in cepljenja; in starši praviloma upoštevajo nasvete zdravstvenega osebja.

Terry Robertson iz ZDA pa je predstavila rezultate raziskave o tem, da poučne slikanice veliko bolj kot leposlovne slikanice izzovejo med predšolskimi otroki odziv, vključevanje in pogovor. Pri tem niso ugotovili nobenih razlik med odzivi dečkov in deklic.

Drugi sklop pa je bil namenjen

predstavitvi bralnih projektov, ki spodbujajo branje osnovnošolske mladine in vsega prebivalstva.

H. Inci Önal (Turčija) je predstavila bralne izkušnje iz šolskih knjižnic v Nemčiji, Iranu in Turčiji; **Tilka Jamnik** (Slovenija) Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz, nacionalni projekt, ki spodbuja razvoj sodobnih pismenosti in spoznavanje kulturne dediščine, **Josiane Polidori** in **Lainne Fortin** (Kanada) pa sta predstavili bralni klub, ki v poletnih počitnicah spodbudi k branju 499.000 otrok širom po vsej Kanadi; projekt kot sponzor podpira združenje bank Bank Financial Group.

Flavia Cristiano (Italija) je predstavila bralno kampanjo »Oktobra dežujejo knjige«, **Henk Kraima** in **Marieke Verhoeven** (Nizozemska) nacionalne dneve branja, **Gerald Leithner** (Avstrija) avstrijsko državno kampanjo »Avstrija bere«, **Takeshi Sakabe** in **Kazuko Yoda** (Japonska) nacionalne bralne kampanje, **Ahmed Ksibi** (Tunizija) skrb za pismenost in branje v arab-

skem svetu, **Elizabeth D'Angelo Serra** (Brazilija) pa delo Brazilske sekcije IBBY, katere predsednica je.

Vsem bralnim projektom in programom je skupno, da nastajajo v sodelovanju številnih strokovnjakov in dejavnikov na področju branja, s finančno podporo ministrstev in številnih sponzorjev, ob pozornosti množičnih medijev idr., s strategijo, ki doseže tako posameznike kot določene ciljne skupine in najširšo javnost. Potrebni so strokovno znanje, državna odločitve, namenska sredstva, sodelovanje in procesno ciljno naravnano delovanje v daljšem obdobju (permanently delovanje!), vključevanje sodobnega managementa, podpora medijev, veliko promocijskega gradiva idr.

Med drugim smo si ogledali **mednarodno razstavo knjig za otroke do 3 let**, ki jih je zbrala Italijanska sekcija IBBY prav za to konferenco. Vstopili pa smo tudi v prostore **Evropske splošne knjižnice**, ki je v isti stavbi kot Goethejev inštitut na ulici Savoia 13. Nudi gradivo v več evropskih jezikih in organizira

prireditve v različnih jezikih, sicer pa je vključena je v Zvezo italijanskih splošnih knjižnic.

Osrednji družabni dogodek pa je bil v veličastni razstavnici palači Palazzo delle Esposizioni na rimski Via Nazionale, kjer smo si pred večerjo ogledali razstavo nakita družinskega podjetja Bulgari, ki letos praznuje 125 - letnico svojega delovanja.

Vse o konferenci na:

[http://www.comune.roma.it/was/wps/portal/!ut/p/s.7.0.A/7.0.21L?menuPage=/Area di navigazione/Sezioni del portale/Il comune per argomenti/Arte, Cultura e Sport/Biblioteche di Roma/&targetPage=/Area di navigazione/Sezioni del portale/Il comune per argomenti/Arte, Cultura e Sport/Biblioteche di Roma/Homepage/canale_destro/info356362325.jsp](http://www.comune.roma.it/was/wps/portal/!ut/p/s.7.0.A/7.0.21L?menuPage=/Area%20di%20navigazione/Sezioni%20del%20portale/Il%20comune%20per%20argomenti/Arte,%20Cultura%20e%20Sport/Biblioteche%20di%20Roma/&targetPage=/Area%20di%20navigazione/Sezioni%20del%20portale/Il%20comune%20per%20argomenti/Arte,%20Cultura%20e%20Sport/Biblioteche%20di%20Roma/Homepage/canale_destro/info356362325.jsp)

Tilka Jamnik
Mestna knjižnica Ljubljana
Center za mladinsko književnost in
knjižničarstvo
Ljubljana, 31. avgust 2009

OPOMNIK

OBVESTILA

Do 31. 10. 2009 je potrebno oddati prijavno dokumentacijo za *Bill & Melinda Gates Foundation's 2010 Access to Learning Award*. Več informacij tukaj: <http://www.gatesfoundation.org/ATLA/Pages/access-to-learning-award-overview.aspx>

IFLA

Milano je bil letos za slab teden zbirališče knjižničarjev z vseh koncev sveta. Sam sem se kongresa Mednarodne zveze bibliotekarskih društev in ustanov (IFLA) udeležil prvič, a aktivno. Nasploh je bila slovensko knjižničarstvo dobro zastopano. V tem prispevku nameravam na kratko predstaviti tri slovenske prispevke na konferenci IFLA, pa tudi nekatere aktivnosti delovnih skupin, ki velikokrat ostanejo skrite. (Celoten program z besedili referatov je na voljo na spletni strani: <http://www.ifla.org/annual-conference/ifla75/programme2009-en.php>).

Imel sem čast pričeti slovenske nastope na konferenci s prispevkom *Frbrisation: towards a bright future for national bibliographies*, ki je nastal v soavtorstvu z dr. Majo Žumer (Univerza v Ljubljani) in dr. Trondom Aalbergom (NTNU, Trondheim, Norveška). V njem predstavljamo pojem frbrizacije (ki sem ga v tej rubriki že predstavil) in ga povežemo z aplikacijo pri nacionalnih bibliografijah. V teoriji bi morala biti nacionalne bibliografije posebej primerne za frbrizacijo iz več razlogov: ker vsebujejo večje količine podatkov (tudi o delih z več izdajami, prevodi itd.), ker vsebujejo (skoraj) popolne bibliografske družine in ker naj bi bila raven katalogizacije v nacionalnih bibliografijah višja (s tem pa so uporabniku bolj prijazni tudi rezultati frbrizacije). Predstavil sem tudi vsebini primerne rezultate naše frbrizacije treh bibliografskih zbirk: Slovenske bibliografije ter dveh vzajemnih katalogov: Bibsys (Norveška) in BURK (Švedska). Ti so npr. pokazali, da je v slovenski bibliografiji mogoče identificirati dvakrat več oseb kot pri ostalih dveh zbirkah, saj so konsistentno vneseni tudi avtorji pregovorov, ilustracij in to na način, ki omogoča jasno identifikacijo vseh oz. večine izraznih oblik v določeni pojavnih oblikah.

Odziv na predstavitev je bil pozitiven, vprašanja pa so zadevala predvsem razlago pojma granularnosti (razdrobljenost izraznih oblik v pojavnih oblikah), prihodnost naših raziskav oz. uporabe v praksi, omogočanje kompatibilnosti med frbriziranimi podatki in bibliografskimi podatki, ki bodo že v osnovi temeljili na konceptualnem modelu FZBZ. Veliko zanimanja je

spodbudila tudi omemba rezultatov raziskave v okviru mojega doktorskega dela, ki so bili na teh straneh predstavljeni pred kratkim in ki kažejo, da je, v povprečju, FZBZ intuitiven. O odmevnosti priča tudi podatek, da so se za te rezultate zanimali svetovno priznani strokovnjaki iz OCLC in Library of Congress ter vodilni iz DDC in FRBR Review Group. Iz OCLC je prišla celo želja po sodelovanju z menoj.

Dr. Maja Žumer je imela precej naporen zadnji dan konference, saj je imela kar dve predstavitvi. Najprej je skupaj z dr. Marcio Zeng (Kent State University) predstavila razvoj modela FRISAD v prezentaciji *Introducing FRISAD and Mapping with SKOS and Other Models*. FRISAD je model, ki se, grobo rečeno, ukvarja s temami del in je v zaključni fazi razvoja. Na videz je model precej enostaven, v bistvu pa gre za visoko raven abstrakcije, ki ne prejudicira namena uporabe. Tema, ki se v trenutnem predlogu imenuje *thema* ima naziv, ki se trenutno imenuje *nomen*. To nekoliko neortodoksno poimenovanje je potrebno zaradi nejasnosti, do katerih prihaja pri razumevanju tematskosti bibliografskega sveta. Namreč *nomen* so lahko tako imena kot npr. tudi identifikatorji. (Trenutni osnutek modela FRISAD je dostopen na spletni strani: <http://nkos.slis.kent.edu/FRISAR/index.html>)

Kasneje je dr. Žumrova predstavila še novo publikacijo *National Bibliographies in the Digital Age: Guidance and New Directions*, pri kateri je sodelovala kot urednica in vodja delovne skupine. Gre za publikacijo, ki je bila v današnjih časih nujno potrebna. Po drugi strani pa nekateri odzivi kažejo, da je prepad med »razvitimi« in »nerazvitimi« na področju nacionalnih bibliografij prevelik, za kar je v veliki meri kriva slaba informiranost odgovornih v bibliografsko manj razvitih državah.

Vsekakor so moji vtisi s konference IFLA pozitivni. Ne le, da je to idealna priložnost za navezovanje novih stikov ter seznanitev z načinom dela in storitvami drugod po svetu v okviru referatov znotraj posameznih sekcij, priča si lahko tudi sestankom, ki usmerjajo globalen razvoj bibliotekarstva. Sam sem bil kot opazovalec prisoten na sestankih FRBR Review Group, kjer so

večino časa porabili za formalnosti, ter skupin za aggregate in FRSAD.

Pri skupini za aggregate je bilo čutiti napetost med dvema strujama: tistimi, ki so zagovarjali, da lahko aggregate vedno modeliramo kot dela s sestavnimi deli, in tistimi, ki so menili, da gre pri agregatih za združevanje izraznih oblik v pojavnih oblikah. Čeprav se to ob burnem začetku diskusije ni zdelo mogoče, je na koncu prišlo do dogovora, ki je dal prav slednjim.

Pri skupini za FRSAD pa je šla razprava pretežno v smer poimenovanja zgoraj omenjenih entitet, kjer je bil jasen razkol med ameriški in ostalimi sodelujočimi. Po drugi strani pa je bilo jasno, da so sodelujoči nekoliko nenavadno strukturo modela večinoma že sprejeli. Posamični poizkusi argumentacije za drugačno strukturo so se namreč končali z jasno razlago logičnih nekonsistentnosti v razmišljanju »disidentov« ob odobravanju velike večine prisotnih.

Sicer sta me pri teh diskusijah v majhnih skupinah po eni strani razočarala pretirana administracija in občasno »vrtenje v začaranem krogu«, ki še posebej izstopata ob občutnem pomanjkanju časa, a se po drugi strani nisem mogel načuditi volji in zagnanosti glavnih akterjev. Navsezadnje gre vendarle za zgodovinsko pomembne dejavnosti.

Morda največji problem kongresa združenja IFLA je, da sočasno poteka množica dejavnosti, zato ima udeleženec vseskozi prisoten občutek, da zamuja nekaj pomembnega. Po drugi strani pa se lahko človek na enem mestu osredotoči na tiste plati knjižničarstva, ki ga še posebej zanimajo. S tega stališča je tovrsten kongres neprecenljiv.

Jan Pisanski

Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjižarstvo
Filozofska fakulteta,
Univerza v Ljubljani

KNJIŽNICE: STIČIŠČE PRETEKLOSTI IN PRIHODNOSTI

75th IFLA: Libraries create futures: building on cultural heritages

Milano, 23.-27. avgust 2009

POROČILA

IFLA. Zelo dobro poznana kratica v knjižničarskih krogih, ki predstavlja svetovno združenje združenj, hkrati pa v pogovornem jeziku eno od največjih strokovnih konferenc na našem področju, ki vsako leto znova zaznamuje mesec avgust. V nekem trenutku našega obiska letošnje konference smo se tudi me vprašale: zakaj prav avgust. Verjetno je takrat najlažje knjižnico zapreti in se odpraviti na pet dnevno strokovno izpopolnjevanje, ki se lahko razširi še na predkonference. Le te so specializirano naravnane

na posamezna specifična področja v knjižničarski stroki. Že ob odločitvi, da glede na bližino letošnje lokacije, poskusimo povezati slovenske knjižničarje in na to strokovno srečanje odpotovati skupaj, sem se srečala z zelo različnimi razmišljanji o IFLI. Vse od počitnic, nepotrebne prestiza do razmišljanja o tem, da je bolj smiselno podpirati aktivno udeležbo na konferencah kot pa samo obisk takšnih kongresov. Po letošnjem obisku v Milanu sem prepričana, da je vsak obisk takšnega kongresa v vsakem pogledu zelo aktiven, saj enostavno drugače ne more biti. Pa vendar sedaj že prehitevam dogodke in razmišljanja ter želim svoj pogled predstaviti že v uvodu. V nadaljevanju prispevka ne bodo v prvi vrsti

predstavitve referentov in njihovih razmišljanj, ampak bom skozi sliko in besedo poskusila odgovoriti na vprašanje, zakaj enostavno morate enkrat v svoji knjižničarski karieri na IFLO.

Milano smo med 23. in 27. avgustom okupirali knjižničarji. Rekordno udeležbo (govorili smo o številki 4.600) so potrjevale oranžne torbice, ki si jih srečeval povsod in kar naenkrat je v muzejski kavarni nekdo pričel razgovor s teboj o IFLI. Videl je tvojo torbico. Vsekakor smo bili tokrat tudi slovenski knjižničarji številčno zelo zastopani, saj se nas je zbralo kar nekaj čez 30 in tudi aktivne akterje v programu smo imeli. Program, ki je trajal vseh pet dni, je bil v zelo ohlajenem kon-

gresnem centru, kar ne moremo reči za druge lokacije, ki so bila pri zorišče dogajanja. Med udeleženci si zelo hitro prepoznal tiste z daljšim obiskovanim stažem, saj so že na otvoritveni slovesnosti iz torbic prihajale na plan takšne in drugačne rute ali ponči, s katerimi so se zaščitili pred hladnim klimatskim vetrom. Novinci smo vsaj prvi dan rahlo podhlajeni med odmori iskali dodatne sončne žarke. Knjižničarji smo bili v Milanu deležni tudi izjemne pozornosti mesta samega v obliki koncerta za violino in harfo v Milanski stolnici, kar je izjemni dogodek, ki se ne dogaja prav vsaki dan. Ob tem smo bili deležni tudi večernega sprejema v muzejih in brezplačnega ogleda nekaterih razstav. Za druge smo morali poskrbeti sami, program je dopuščal in vabil, da spoznamo mesto in njegovo bogato umetnost.

V času elektronske pošte, intraneta, mobilnih telefonov in računalnikov si težko predstavljamo na kakšen način so organizirali prvo konferenco, ki je prav tako potekala v Italiji, in sicer v Rimu in Benetkah med 15. in 30. junijem 1929. Konferenca je prav tako kot danes ponudila vrsto zanimivih dogodkov ob uradnem konferenčnem programu. Konferenca se je udeležilo približno 1.300 udeležencev iz približno 40 različnih držav. Udeležence takratnega kongresa je na avdijenci v Vatikanski knjižnici sprejel papež Pij XI, ki je bil pred nastopom papeške službe knjižničar v Biblioteca Ambrosiana in kasneje v Vatikanski knjižnici. Prav na tem kongresu je IFLA dobila svoje ime. Kakšen izziv je bila organizacija

takšnega dogodka v tistih časih, brez vseh sodobnih pripomočkov, si niti za trenutek ne morem predstavljati, lahko pa si predstavljam veliko mero entuziazma in predanosti, ki je usmerjala vse sodelujoče pri organizaciji srečanja. Velik del tega lahko začutiš tudi na današnjih srečanjih.

Morda je vse res že v prvem vtisu in mnenju, ki ti ga pomagajo soustvariti stanovski kolegi, ki so ta dogodek že doživeli. Strogost, natančnost, navideznost neosebna birokracija in komunikacija, nepreglednost in fizična neobvladljivost programa so bili prvi vtisi, ki so me spremljali na tem doživetju. Nekoliko prestrašeno smo se »novinci« znašli v nedeljo zjutraj v registracijskem območju in eden drugega spraševali za nasvet kako in kaj. Še dobro, da nas je bilo toliko. Ob tem smo spoznavali, kako podjetne so banke, ki si za nakazilo v tujino kar lepo odščipnejo delež zneska, pa nikjer nihče nič ne preverja. Le manjkajočo razliko doplača. Drugi svet. Vsekakor nas je pričakalo veliko število prostovoljcev, ki so nas usmerjali, ob tem pa so celo v večini govorili angleško, kar je za Italijo svojevrsten čudež. In tudi na splošno smo bili zelo prijetno presenečeni, saj smo v veliki večini lahko srečali zelo prijazne in k usmeritvam naravnane prebivalce Milana (pa še to dvomim, da so bili, saj je bilo mesto izumrlo).

Po registraciji in prevzetih »voucherjih« za celo vrsto stvari smo se odpravili v veliko dvorano na otvoritveno slovesnost. V tem

trenutku smo počasi, zelo počasi lahko zaznali, da smo svet v malem in kmalu je bila dvorana polna in sedeli smo med Azijo, Japonsko, Avstralijo, Afriko. Imela sem občutek, da sem se znašla na drugem kraju. Morda nekaj v stilu Alice v čudežni deželi.

Otvoritveni dogodek je ob vrsti govorov zaznamovala modna revija knjig in zelo dober govor zadnjega govorca, ki pa so ga žal prehitro pregnali izza govorniškega odra. Njegovo razmišljanje o neizbežni povezavi gospodarstva in knjižničarstva v luči preživetja obeh je bilo res odsev današnjega časa in zelo pogumno razmišljanje v danem trenutku. Da situacije na področju financiranja knjižnic niso rožnate tudi v Italiji, nas je nekaj dni za tem opozoril letak na drevesu pred kongresnim centrom.

V nadaljevanju konference pa je sledilo odločanje. Program se je v veliki meri pokrival in tudi odvijal na različnih lokacijah. Vsekakor pa so bila nekatera pokrivanja programa premalo premišljena in organizacijsko nesmiselno zastavljena. Takšno je bilo na primer pokrivanje referatov s področja splošnih knjižnic, bralne pismenosti in dejavnosti za najmlajše. Kasneje so se pokrivali tudi drugi sklopi, ki morda vsebinsko niso bili tako zelo povezani, vsekakor pa so od udeležencev zahtevali izbiro. Žal je proti zaključku kongresa na izbiro vplivala tudi lokacija, saj so bile nekatere dvorane resnično prehladne.

Glede na sloves tega strokovnega

posvetovanja in glede na izkušnje domačih strokovnih posvetovanj sem pričakovala večjo selekcijo, vendar sem kaj kmalu (upam, da) dojela koncept tega srečanja: pomembna je izmenjava izkušenj in mnenj, pomembno je povedati kaj, kako, kje in zakaj spreminjamo svet okoli nas s pomočjo knjige, interneta in računalnika.

Ena od zanimivih razprav, ki sem jo izbrala iz programa, me je vrnila nazaj za deset let in še nekaj, ko sem naredila prve korake v zakulisje knjižnice in čutila neznansko spoštovanje do tega poklica in ustanove same. Takrat sem imela čast spoznati kolege, ki sedaj uživajo v programih za tretje življenjsko obdobje. Kolegi, ki so me navdahnili in navdušili za delo v knjižnici. Na tej razpravi z naslov **Women, Information and Libraries Discussion Group** *Libraries creating futures for the women of the world* sem zvedela tudi pomembno dejstvo. Future is female (Meg Mumm).

Ob vseh presežkih, ki jih pusti prvi vtis, pa je žal bilo nekaj malih spodrseljajev, ki jih je zaznalo tudi začetniško oko. Nikjer stolov in mizic, da bi lahko udeleženci poklepetali, izmenjali vtise ali zgolj ujeli vtise, edini lokal v sklopu kongresnega centra je bil zaprt (avgust je vsekakor čas dopusta), drugi lokal na nasprotni strani kongresnega centra pa je užival privilegij edinca in ponudil z neznosno gnečo in zelo dobro kavo.

In zanimivo: Italijani pri organizaciji niso mogli iz svoje kože, nenehno so poudarjali dvoje: modo in hrano.

Tole res nenehno. In postregli so nam z zelo zanimivim in enostavnim sporočilnim reklamnim posnetkom. The Library help grows. Enostavno in nepozabno. Čisto na prvo žogo. Ob tem so nam predstavili tudi razvoj italijanskih splošnih knjižnic v zadnjih letih in vsekakor lahko mirno zapišem, da je kar nekaj takšnih, ki so vredne ogleda. Najdemo tudi knjižnico, ki je nastala na pogorišču tovarne in združuje muzej motociklistov in splošne knjižnice. Vsekakor so na letošnji IFLI poskusili prikazati njeno veličino, njen vpliv in dosežke.

Če razmišljamo, da številka 75 pomeni 75 let razmišljanja, razvoja, sestankov, povezovanja in izmenjave idej, iskanja boljših rešitev in spreminjanja okolja, lahko mirno zapišemo, da je obisk konference IFLA tisti dogodek, ki te potrdi v tvojem prepričanju, da je to tisti poklic, ki ga zagotovo želiš opravljati, ali pa se te ne dotakne in res ne najdeš niti enega stavka, ki bi te nagovoril. V tem primeru je morda smiselno, da sprejmeš ta dobronamerni signal in spremeniš poklic.

Knjižnice potrebujemo »design« in »fashion«, saj moda prinaša vedno nekaj novega, prinaša novo stanje, hkrati pa obuja tradicijo, moda je brez kreativnosti brez prihodnosti in najbolj kreativni ljudje se znajde (m)jo v knjižnici. Misli iz uvodnih govorov so se ponovile tudi v zaključku, ki nam je postregel z napovedjo novih lokacij. In zelo smo lahko srečni, saj bo IFLA v naslednjih treh letih še dvakrat v Evropi. Žal so morali zaradi prevelikih finančnih stroškov lokacije iz Avs-

tralijske preseliti na hladno območje Gothenburga. Zaključna slovesnost, ki nam je morda ostala po krivem tudi v rahlo negativnem spominu, saj si je sedanja predsednica vzela precej več časa kot ji ga je bilo namenjenega, je bila zaznamovana tudi z nagradami in zahvalami. Na preprost, ampak nepozaben način za prejemnika nagrade in zahvale. Še najbolj pa je zaključna slovesnost spominjala na olimpijske igre oziroma na oznanitev nove lokacije za olimpijske igre. Tukaj gre pač za srečanje knjižničarjev, ampak vzdušje ni bilo prav nič manj glamurozno.

Ob tem pa še nekaj zanimivosti iz programa in organizacije:

- obstajajo tri vrste konference IFLA: uradna IFLA, neuradna IFLA in skrita IFLA.
- Uradna IFLA nam ponudi več kot 60 referatov iz različnih knjižničarskih spektrov, hkrati pa nas okrepi v prepričanju, da se naša stroka že v preveliki meri specializira in je skoraj nemogoče slediti razvoju različnih segmentov stroke.
- Neuradna IFLA vam nudi možnost »to get involved« in »dont forget, its city outside«. Izmenjav vizitk, pogovor ob kavi, na stojnici, po sestanku, v vrsti pred »Internet poin«, družabni dogodki – vse to vam ponuja priložnost, da razširite krila in odletite (zelo pesniško zapisano dejstvo, da imate zelo veliko možnost, da se aktivno vključite v delovanje združenja, sekcije ali pa vas to navdahne, da se aktivno

- vključite v oblikovanje programa vašega društva).
- Skrita IFLA je na programu zastopana z dvema besedama: meeting ali session – vsi sestanki sekcij, skupin ali forumov ter seveda organov upravljanja te organizacije so del programa, vendar niso vsi udeleženci zainteresirani za njihovo vsebino, so pa ta srečanja zelo pomembna za razvoj stroke in združenja.
 - Referentka, ki se ni mogla udeležiti srečanja, je na posvet delegirala moža, ki je prebral njen prispevek in na zaključnem delu sklopa odgovarjal tudi na vprašanja.
 - Največja vrsta je bila potrjeno tudi tukaj pred ženskimi toaletnimi prostori.
 - Na konferenci smo lahko spoznali tudi internet bus.
 - IFLA Express je dnevno poskrbel za glavne povzetke dogajanja prejšnjega dne. Prvi in drugi dan so izvodi pošli v dobri uri, tretji dan so trajali nekje do zgodnjega poldneva, četrti dan je bilo izvodov preveč še po zaključnem dogodku.
 - Organizirali so tudi prvi nogometni turnir knjižničarjev.
 - Razstava razstavljalcev je ponudila vrsto zanimivih promocijskih rešitev, hkrati pa nam omogočila vrsto brezplačnih daril za stanovske kolege.
 - Spremembe v programu so bile objavljene tik pred začetkom posameznih sklopov in ni bilo opaziti, da so si organizatorji pulili lase.
 - Vsi izdelki, ki jih je ponudila IFLA (majice, torbe, kape) so bili glede na cene postavljeni v višji cenovni razred.
 - Knjižnice, ki so se predstavljale (programi, razmišljanja), so zelo kadrovske močne ali pa smo pri nas resnično kadrovske podhranjeni. Z velikim zanimanjem sem poslušala predstavitev aktivnosti na področju dela s kadri in uvajanja novih storitev, ko mi je matematika pomagala preračunati in prevesti situacijo iz Amerike v Slovenijo. V splošni knjižnici - izposojevališču, kjer pri nas dela po eden ali dva knjižničarja (glede na število prebivalcev in zmožnosti financiranja občine), lahko v Ameriki najdemo 17 zaposlenih.
 - Gradivo je bilo okolju in udeležencu prijazno pripravljeno – besedilo prispevkov je dostopno na spletnih straneh (<http://www.ifla.org/annual-conference/ifla75/programme2009-en.php>) in na cd-ju – natisneš le tisto, kar te zanima.
 - Knjižnica je, in če še ni, naj postane access point okolja – ne samo v smislu internetnega okolja, ampak ni samo pomembno, da prebivalci stopajo v knjižnico in uporabljajo knjižnične storitve, še pomembneje je, da je knjižnica v okolju in prebivalci lahko zaznajo njeno prisotnost na vsakem koraku.
 - Knjižničarji so prepoznavni obraz okolja in nosilci družbene odgovornosti na področju informacije, branja in širjenja splošne pismenosti (informacijske, bralne, kulturne, upravne itd.).
 - Tema prihodnosti razprav in razvoja v knjižnicah je OPEN ACCESS.
 - Če si hotel v preteklosti uporabljati knjižnico, si moral izpolnjevati le en pogoj, in sicer, moral si znati brati. Kakšno je stanje danes? Kakšne pogoje vse mora izpolniti nekdo, ki želi uporabljati knjižnico? Ali lahko govorimo o pretirani birokratizaciji postopkov v knjižnici? Ali knjižničarji ustvarjamo ovire na poti pri razvijanju in spodbujanju branja in iskanju informacij?
 - Milano ima tri znamenitosti: Il Duomo, Zadnjo večerjo (Da Vinci) in St. Siro (nogometni stadion).
- Pa še ena primerjava. Na tem srečanju nas je bilo zbranih nekje okrog 4.500 knjižničarjev, kar je glede na število vseh knjižničarjev na svetu vseeno majhna številka. V Grčiji se letno udeležil posvetovanja njihovega stanovskega združenja nekje med 140 in 190 udeležencev, kar je glede na število knjižničarjev pri njih tudi dokaj majhen odstotek. In kje smo mi? Trenutni seznam udeležencev strokovnega posvetovanja ZBDS v Mariboru, ki bo med 6. in 8. oktobrom 2009, se je ustavil pri številki 201. Malo ali veliko? Tukaj ne morem mimo razmišljanja novinarke Večera Urške Kereži, ki je v ponedeljkovi kolumni (14.9.) razmišljala o nas Slovencih. Za kaj smo premajhni in zakaj preveliki. In knjižničarji?
- In v razmišljanju o naslednjih IFLA konferencah smo s kolegicami prišle do spoznanja, da potrebujemo

Slika 1: Otvoritveni dogodek
(foto: <http://www.ifla.org/en/annual-conference/ifla75/ifla-community-in-milan>)

Slika 2: Deleгатke na skupščini
(foto: Sabina Fras Popović)

Slika 3: Predstavitev sponzorjev
(foto: Sabina Fras Popović)

Slika 4: Na toplém pred kongresnim centrom
(foto: Sabina Fras Popović)

Slika 5: Pred nogometnim stadionom
(foto: Sabina Fras Popović)

Slika 6: Internetni bus
(foto: Sabina Fras Popović)

sponsorje ali pokrovitelje za izobraževanja. In sedaj že vadim ter se zahvaljujem vsem, ki so mi omogočili udeležbo na IFLA konferenci v Milanu: Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije, Ministrstvu za kulturo in Mariborski knjižnici.

Kljub temu, da pregovorno papir prenese vse, vseh vtisov ni mogoče ujeti v ta zapis. Največ povedo fotografije (število še giblje med 1.000 in 1.500 posnetkov, veliko jih je zbranih tudi na spletni strani) in osebne izpovedi, zato bomo razmišljanja o IFLA pred-

stavili na strokovnem posvetovanju ZBDS v Mariboru.

Sabina Fras Popović
Mariborska knjižnica

Slika 7: Brez komentarja
(foto: Sabina Fras Popović)

KNJIŽNICA KRALJEVEGA SAMOSTANA SAN LORENZO DE EL ESCORIAL

Regia Laurentina ali la Escurialense

Osrednja španska planota (*meseta*) upravno predstavlja pokrajino Castilla-La Mancha. Na njenem severozahodnem obrobju ob vznožju hribovja Sierra de Guadarrama stoji Kraljevi samostan San Lorenzo de El Escorial (*Real Monasterio de San Lorenzo de El Escorial*, www.patrimoniocional.es/Home/Palacios-Reales/Real-Sitio-de-San-Lorenzo-del-Escorial.aspx). Samos-

tan, ki je 43 km oddaljen od Madrida, skrajšano imenujejo El Escorial. Kraj San Lorenzo de El Escorial je bil s kraljevim odlokom ustanovljen po dograditvi samostana/letne rezidence kralja, ko se je pojavila potreba po bivališčih za kraljevo spremstvo in uslužbenice samostana/palače.

Slika 1: Kraljevi samostan San Lorenzo de El Escorial
(vir: Sancho, 2002, str. 17)

Slika 2: Prikaz El Escoriala v atlasu iz leta 1672
(vir: La Real Biblioteca Pública, 2004, str. 191)

Slika 3: Soba tiskanih knjig
(vir: de Laubier & Bossier, 2003, str. 193–194)

Slika 4: Knjižna omara v Sobi tiskanih knjig
(vir: Sancho, 2002, str. 121)

Kralj Filip II. je leta 1561 zaradi ugodne geografske lege za prestolnico kraljestva imenoval Madrid, ki je imel takrat 20.000 prebivalcev, kar je bila le četrtina prebivalstva Toleda. V obdobju od 1563 do 1584 je zgradil El Escorial. Madrid je imenoval za mesto kralja in El Escorial za mesto boga. Kompleks El Escoriala je preplet samostana in palače. Zgrajen je bil v spomin na zmago nad Francozi pri Saint Quentinu 10. avgusta 1557 na dan sv. Lovrenca. Zunanji obseg samostana meri 207 x 162 m. V večnadstropnem kompleksu je preko 45.000 m² površine. Zasnoval ga je arhitekt Juan Bautista de Toledo, njegovo delo je nadaljeval njegov pomočnik Juan de Herrera. Pri gradnji so upoštevali željo Karla V., očeta Filipa II., da bi Španija morala imeti mavzolej španskih vladarjev. V Panteonu kraljev so danes shranjeni posmrtni ostanki 23 španskih kraljev in kraljic. V času izgradnje je El Escorial med Španci veljal za osmo čudo sveta. V okviru kompleksa so delovali tudi Kraljeva knjižnica, šola in semenišče.

Kraljeva knjižnica

Že pred gradnjo El Escoriala se je sredi 16. stoletja na španskem dvoru pojavila ideja o veliki knjižnici kot viru vsega znanja in znamenju prestiža. Juan Pérez de Castro je leta 1556 kralju Filipu II. predlagal gradnjo velike javne knjižnice v univerzitetnem mestu Valladolidu, takratni lokaciji dvora. Drugi sodobniki so predlagali ustanovitev knjižnice v Salamanci, znanem univerzitetnem središču. Filip II. se je odločil, da bo knjižnico odprtega tipa vzpostavil v El Escorialu. Prvotni načrti so predvidevali, da bo nameščena v samostanskem delu in namenjena le menihom. Že leto po začetku gradnje so ji namenili večje prostore nad glavnim vhodom kompleksa in njeno namembnost razširili tudi na dvor ter za potrebe učenjakov. Pesnik Luis de León iz tistega časa je svoje nezaupanje do možnosti dostopa do knjig izrazil z mnenjem: »Te knjige bodo zakopani zakladi«.

Kralj Filip II. je knjižnico zasnoval v humanističnem duhu. Menil je, da so izvori znanja poleg tiskanih in pisanih besedil tudi zemljevidi, slike, znanstveni instrumenti in nenavadni predmeti, ki so jih prinašale njegove ekspedicije.

Začetna zbirka je bila leta 1565 zasnovana iz podarjenih osebnih zbirk kralja, diplomatov in drugih

pomembnih oseb ter ustanov in nekaj odkupov. Filip II. je poklonil svojo osebno zbirko več kot 4.000 enot, med drugimi je tudi inkvizicija knjižnici prepustila 139 prepovedanih naslovov. Tudi predlagatelj javne knjižnice v Valladolidu Juan Pérez de Castro je podaril svojo zbirko. V začetnem obdobju je bilo zbranih več kot 10.000 knjig. Ker prostori knjižnice še niso bili zgrajeni, je bila zbirka shranjena v poznejšem dormitoriju semeniščnikov.

Knjižnica je bila uradno ustanovljena leta 1576 in skrb zanjo zaupana skupnosti menihov. Prvi skrbnik knjižnice, Benito Arias Montano, je v tem času s pomočjo meniha Juana de San Jerónima in očeta Joséja de Sigüenza, poznejšega bibliotekarja, opravil prvo klasifikacijo (popis vsebine) knjig v zbirki. Delo so opravili v 10 mesecih. Knjige so razvrstili glede na jezik in vrsto zapisa (tisk ali rokopis) ter znotraj tega v 64 kategorij. Kralj Filip II. je na španskem ozemlju preko posrednikov intenzivno iskal knjige in rokopise za dopolnjevanje zbirke. Skušali so pridobiti originalne izdaje in stare vire. V zgrajene prostore knjižnice so zbirko preselili leta 1577. Leta 1579 jo je Filip II. v duhu Tridentinskega koncila imenoval za Kraljevo knjižnico s poudarjenim meniškim in izobraževalnim značajem. Prostori knjižnice so bili dokončno izgrajeni in okrašeni do leta 1593.

Papež Gregor XII. je vsakomur, ki bi iz te knjižnice odtujil rokopis, knjigo ali druge predmete, zagrozil z izobčenjem (napis nad vhodom v knjižnico).

Filip II. se je zavedal pomena vzdrževanja in dopolnjevanja zbirke, zato ji je že leta 1573 namenil redna finančna sredstva z namenom, da bo knjižnica v El Escorialu »prva v Evropi, ne samo po številu knjig, temveč tudi po njihovem izboru in pomembnosti«. Žal kronisti poročajo, da njegove želje niso bile vedno upoštevane. Po njegovi smrti je bila knjižnica slabo vzdrževana. Požar leta 1671 je uničil več kot 4.000 rokopisov in veliko tiskov. Filip III. je knjižnici podelil pravico do obveznega izvoda. Filip V. je leta 1711 ustanovil narodno knjižnico v Madridu, dopolnjevanje knjižnične zbirke El Escoriala je popolnoma prenehalo. Knjižnica je utrpela škodo tudi med Napoleonovimi zasedbami v obdobju od 1820 do 1823. V času francoske vladavine je Jožef Bonaparte to Kraljevo knjižnico združil s Kraljevo knjižnico iz Madrida. Kataloge s podatki o knjižnični zbirki so začeli izdajati

v 18. stoletju za časa vladavine Karla III.

V naslednjih obdobjih je bila skrb za knjižnico glede na politične razmere izmenoma zaupana skrbnikom posvetnega, cerkvenega ali kraljevskega porekla. Precej predmetov iz knjižnice je bilo premeščenih v madridske muzeje in palače. Danes celoten kompleks El Escorial sodi pod ustanovo Patrimonio Nacional, ki upravlja še druge pomembne španske kulturno-zgodovinske in verske objekte ter parke in vrtove (www.patrimonionacional.es).

Zbirka in prostori knjižnice

Knjižnica *Regia Laurentina* ali *la Escorialense* je danes ena najpomembnejših zgodovinskih knjižnic ali knjižnic-muzejev na svetu. S svojo zbirko naj bi se po kakovosti uvrščala takoj za Vatikansko knjižnico. Sestavlja jo 40.000 tiskanih enot, večinoma pridobljenih v 16. in 17. stoletju, 2.000 arabskih, 580 grških in 72 hebrejskih rokopisov ter več kot 2.000 rokopisov v latinščini in drugih jezikih. Znana je po inkunabulah in značilnih renesančnih knjižnih vezavah. V zbirki je tudi 2.200 kovancev. Ne glede na izgubljeno in uničeno gradivo v posameznih obdobjih je zbirka neprecenljive vrednosti.

Prostore pozno renesančne dvorne knjižnice sestavlja pet dvoran v dveh nadstropjih. Dandanes je mogoč turistični ogled glavne dvorane. Znanstveniki lahko po predhodni pridobitvi dovoljenja uporabljajo gradivo iz vseh prostorov knjižnice.

Glavna dvorana ali **Soba tiskanih knjig** (*Salón Principal*) je dolga 54 m, široka 9 m in visoka 10 m. V njej je danes na ogled le del zbirke. Pohištvo v dvobarvnem lesu je originalno iz 16. stoletja, izdelano po načrtih Juana de Herrera. Knjige so bile prvič postavljene pokonci in na željo Filipa II. s hrbtí proti steni in ne proti uporabniku, zato da papir lahko »dihá« in so vezave knjig zaščitene. Naslov je ročno izpisan na knjižnem bloku. Tako so na ogled še danes.

Strop glavne dvorane je bogato okrašen. Soba in poslikave so razdeljene na sedem sklopov, v okviru katerih je Pellegrino Tibaldi upodobil alegorične figure, predstavljajoče Gramatiko, Retoriko, Dialektiko, Aritmetiko, Glasbo, Geometrijo in Astrologijo (sedem svobodnih umetnosti, ki so sestavljale srednjeveške učne načrte). Na stenah nad vhodom in izhodom sta upodobljeni Teologija in Filozofija.

Visoka dvorana (*Salón Alto*) leži nad glavno dvorano in je enakih dimenzij kot slednja. Danes je prazna, včasih pa so v njej hranili knjige, ki jih je prepovedala inkvizicija.

Soba rokopisov (*Salón de Manuscritos*) je dolg 29 m, širok 10 m in visok 8 m.

Poletna dvorana (*Salón de Verano*) je dolga 15 m in široka 6 m, v njej so shranjeni grški, latinski in drugi rokopisi.

Dvorana očeta Alaejosa (*Salón del Padre Alaejos*) je bila poškodovana v požaru leta 1671.

Leta 1875 so prostorom knjižnice dodali še čitalnico za pregledovanje katalogov in gradiva.

Knjižnica je bila namenjena samostanu in palači za teološke in posvetne študije v smislu enciklopedičnega znanja in pridobivanja informacij. Bila je tudi središče znanstvenih raziskav, zato so bili v njej nameščeni različni globusi, nebeške sfere, zemljevidi, astrolabi in drugi instrumenti. V svojem času je bila med prvimi knjižnicami z omarami in drugimi pripomočki, bogato okrašena s freskami in je bila vzor za gradnjo poznejših knjižnic.

Poleg knjižnične zbirke je bilo na koru bazilike samostanskega kompleksa (*Librería del Coro*) v uporabi 216 antifonarijev, ki so jih iluminirali znani italijanski in španski renesančni slikarji. Odprti antifonariji v širino merijo 1,67 m in v višino 1,12 m.

Mojca Kotar
Univerza v Ljubljani

Viri:

- de Laubier, G., & Bosser, J. *Bibliothèques du monde*. Paris: Éditions de La Martinière, 2003.
- Lopez Serrano, M. *L'Escorial: il monastero e la cassetta del principe e dell'infante: guida turistica*. Madrid: Patrimonio Nacional, 1966.
- *Real Biblioteca de San Lorenzo de El Escorial*. Pridobljeno 28. 4. 2008 s spletne strani http://es.wikipedia.org/wiki/Real_Biblioteca_de_San_Lorenzo_de_El-Escorial.
- *La Real Biblioteca Pública: 1711–1760: de Felipe V a Fernando VI: Madrid, 2 de junio–19 de septiembre, 2004*. Madrid: Biblioteca Nacional, 2004.
- Sancho, J. L. *The Royal Monastery of San Lorenzo de El Escorial*. [Madrid]: Patrimonio Nacional, 2002.

16. EVROPSKA KONFERENCA O BRANJU

Braga, Portugalska, 19. - 22. junij 2009

<http://www.littera-apl.org/conference/index.php?opcao=2&ling=2>

POROČILA

16. evropsko konferenco o branju je organiziralo Portugalsko bralno društvo Littera v tesnem sodelovanju z IDEC (International Development in Europe Committee of the International Reading Association) in s podporo Univerze Minho v Bragi (AELE - Asociación Española de Lectura y Escritura and of the Unit of Adult Education of the University of Minho). Vzporredno je potekal 1. ibero-ameriški forum o pismenosti.

Evropska konferenca o branju je pritegnila več kot 400 udeležencev, predvsem iz Evrope, pa tudi iz ZDA in drugih celin, ki smo predstavljali in si izmenjali znanje, izsledke in izkušnje s področja branja. Z referati, plakati in v pogovorih na okroglih mizah smo se predstavili raziskovalci, učitelji, knjižničarji in drugi strokovnjaki, ki se kakor koli ukvarjamo s pismenostjo in branjem.

Konferenca z naslovom *Discovering Worlds of Literacy/ Odkrivanje svetov pismenosti* je bila torej namenjena odkrivanju »novih svetov«, novih poti in načinov opismenjevanja in učenja branja v sodobnem globalnem svetu. Ni čudno, da je konferenca na Portugalskem izbrala takšen naslov, saj so portugalski mornarji v 15. in 16. stoletju odkrivali nove pomorske poti in z njimi povezali različne predele sveta. (Med njimi je bil najpomembnejši Vasco da Gama, vodja prve odprave, ki je leta 1498 iz

Evrope priplula v Indijo.)

Kakšne nove »poti« spodbujanja pismenosti in branja je odkrivala evropska konferenca o branju na Portugalskem? Predvsem je poudarjala, da vsak potrebuje dobro razvito bralno pismenost, tako za svoj osebni razvoj kot za delovanje v družbi tretjega tisočletja. Zaradi globalizacije sveta je nujna tudi večjezičnost (znanje več tujih jezikov) in predvsem medkulturni dialog.

Glavni poudarki konference so bili zaobseženi v treh plenarnih referatih:

Dr. Teresa Calçada z Univerze Minho nam je pod naslovom *O knjižnicah in branju/On libraries and reading* predstavila prizadevanje za višji pismenost na Portugalskem po padcu diktature leta 1974.

Prof. Jacques Fijalkow z Univerze Toulouse-le Mirail, Francija, se je v referatu spraševal *Ali je mogoče učinkovito učiti branja in pisanja vse otroke, stare 5-7 let?/ Is it possible to efficiently teach reading and writing to all 5-7-year-old children?*

Prof. Kris Gutiérrez s Kalifornijske Univerze, Los Angeles, ZDA, pa je predstavila svoja raziskovanja sociokulturnega konteksta razvoja pismenosti, še posebej razvoja pismenosti učencev iz narodnostnih manjšin. Njeno raziskovanje je usmerjeno na razumevanje povezav med jezikom, kulturo, razvojem in pedagoškimi pristopi.

Še posebej je konferenca opozarjala

na to, da je nujno potrebno obvladovanje prvega jezika oz. materinščine, saj je pogoj za učinkovito ustno in pisno izražanje, izgrajevanje samopodobe, razumevanje različnih sporočil v vseh medijih, uspešno učenje in ne nazadnje za branje literarnih besedil. Obenem pa je temelj, na katerem se gradi znanje tujih jezikov in branje tuje literature. Danes potrebujemo zelo dobro razvito pismenost, t. i. »sestavljeno« pismenost, še posebej bralno pismenost v več jezikih, saj delujemo v večjezični Evropi in globalnem svetu.

Poslušali smo torej referate o raziskavah in pedagogiki za večkulturno pismenost, zavedanju večjezičnosti in radovednosti kot mostovih do pismenosti pri mlajših otrocih, migracijah in jezikovnih problemih v srednjih šolah, večjezičnosti v visokošolskem izobraževanju, opismenjevanju odraslih z različnim kulturnim ozadjem, izobraževanju učiteljev za večkulturnost in večjezičnost (dvojezični učenci so uspešnejši, če so tudi njihovi učitelji dvojezični), o opismenjevanju Maorov v Novi Zelandiji idr., pa seveda o pismenosti odraslih Portugalcev, pismenosti Portugalcev z afriškim poreklom, razvoj bralne pismenosti študentov na portugalskih šolah in univerzah.

Obvladovanje vsaj prvega oz. maternega jezika je nujno potrebno vsem ljudem, tudi t. i. ranljivim skupinam prebivalstva, otrokom in

odraslim (ljudem s posebnimi potrebami, nezaposlenim, revnim ... zapornikom idr.). To je bil še en sklop poudarkov letošnje konference. »Poti« opismenjevanja teh skupin so še prav posebej zahtevne; potrebujemo veliko znanja, taktnosti in različnih oblik dela ter posebnih bralnih gradiv. Predstavili so nam učinke neformalnega izobraževanja na bralni razvoj otrok, ki niso vključeni v šolo, opismenjevanje otrok v revnih predelih, laže berljiva besedila in programe za razvoj pismenosti otrok s posebnimi potrebami, značilnosti mladih nad 16 let z disleksijo idr.

Bralno pismenost razvijamo v vseh obdobjih življenja, od rojstva naprej, skozi vse obdobje formalnega izobraževanja, in ob delu vse življenje. Ker se svet zelo hitro spreminja, se učimo pravzaprav vse življenje. Zato so potrebni strokovno podkovani učitelji in dobro premišljeni učni načrti, različni bralni programi v šolah in knjižnicah, razvoj komunikacijskih možnosti, javna podpora medijev ... jasna vladna politika na področju pismenosti. Opozorili so nas na pomen zgodnjega razvoja bralne pismenosti, vlogo slikovnega gradiva pri učenju branja, vpliv skupinskega dela otrok na individualni uspeh, pomen glasnega branja in vloga staršev idr. Predstavili so nam izkušnje pri učenju branja online, izboru besedil na internetu, vlogi računalnika pri opismenjevanju, medijski vzgoji in uporabi sodobne tehnologije pri razvoju razumevanja besedil idr.

Na svetu je 800 milijonov ljudi nad 16 let, ki so nepismeni. Seznanili so

nas tudi z nekaterimi rezultati raziskav PIRLS in PISA. Opozorili so na pomen identitete učiteljev branja – koliko se učitelji zavedajo pomena pismenosti, in spodbujanja učiteljev k branju, da bi učenci več brali ter na vlogo mentorjev pri učenju branja.

Predstavili so nekatere metode za opismenjevanje in razumevanje besedila, kritično razumevanje in opozorili na kritično mišljenje kot osnovo za razvoj demokracije v šoli. Opozorili so tudi na vlogo šolske knjižnice in strokovno usposobljenega knjižničarja ter vlogo knjižnic pri razvoju bralne pismenosti odraslih, na spoznavanje zgodovine in kulturne dediščine ter na povezovanje muzejev in šol pri tem.

Govorili smo o različnih pristopih k literarnemu besedilu, možnostih za učenje interpretacije literarnih besedil, pa o tem, kako z literarnimi zgodbami prepričati učence o njihovi socialni vlogi, vlogi mladinske literature na literarni razvoj in vseživljenjsko učenje, priredbah literarnih besedil, razvoju kritičnega branja, vrednotenju besedil, različnih načinov in metodah ter vlogi splošne knjižnice pri tem.

S posebno pozornostjo smo sledili predstavitvi estonskega bralnega projekta, ki je prejel nagrado IRA 2009 za inovativni bralni projekt (International Reading Association Award for Innovative Reading Promotion in Europe, 2009). To je *Reading Nest/Bralno gnezdo*, s katerim so v Estoniji izobraževali

za branje 100 mentorjev in 1500 učiteljev ter razvili bralno okolje in različne aktivnosti za dvig bralne pismenosti med otroki v vrtcih in nižjih razredih osnovnih šol.

Iz Slovenije smo bile tri udeleženske, ki smo predstavile: dr. Tanja Jelenko, profesorica slovenščine v Centru strokovnih šol v Celju in slovenska predstavnica v IDEC (poster z naslovom *Ustvarjalni učitelji in poglobljanje pismenosti/ Creative teachers and deeping of literacy*), Božena Kolman Finžgar, direktorica Knjižnice Antona Tomaža Linhartarja v Radovljici (referat z naslovom *Knjige na počitnicah/ Books on holidays*), in mag. Tilka Jamnik, vodja nacionalnih dejavnosti v Pionirski – centru za mladinsko književnost in knjižničarstvo v Mestni knjižnici Ljubljana (referat *Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz, sodobna oblika knjižnično-informacijskega projekta pismenosti/ The Slovene Library-Museum Mega Quiz, a modern form of library-information literacy project*).

17. evropska konferenca o branju pod naslovom *Literacy & Diversit/ Pismenost & Različnost* bo v belgijskem mestu Mons, od 31. julija do 3. avgusta 2011.

Tilka Jamnik
Mestna knjižnica Ljubljana
Center za mladinsko književnost in
knjižničarstvo
Ljubljana, 7. avgust 2009

USPOSABLJANJE V MEDICINSKIH KNJIŽNICAH UNIVERZE LUDWIG MAXIMILLIAN V MÜNCHNU

POROČILA

1 Uvod

Univerza v Ljubljani nudi od leta 1999/2000 program vseživljenjskega učenja Erasmus, ki pokriva potrebe po učenju vseh udeležencev formalnega visokošolskega izobraževanja, poklicnega izobraževanja in poklicnega usposabljanja na terciarni ravni ne glede na trajanje izobraževanja ali stopnjo kvalifikacije. Sprva so se tega usposabljanja udeleževali študentje in pedagoško osebje, leta 2008 pa tudi ostalo osebje univerze, med njimi tudi bibliotekarji.

Zaposlena sem v Centralni medicinski knjižnici, eni izmed večjih visokošolskih knjižnic UL, ki deluje na Medicinski fakulteti. Že septembra 2008 smo prejeli seznam vseh sodelujočih univerz. V Sloveniji se zgledujemo predvsem po anglosaksonskem knjižničnem sistemu in je o tem že veliko zapisanega in znanega. Ker pa naša knjižnica sodeluje z nekaterimi nemškimi knjižnicami, sem želela поблиže spoznati organizacijo in delo nemškega visokošolskega knjižničnega sistema. Razpisano je bilo izobraževanje v visokošolskih medicinskih knjižnicah na Univerzi Ludwig Maximilian (LMU), in sicer Wiss. Bibliothek des Klinikums des Universität: Grosshadern in Medizinische Lesehalle. Usposabljanje v teh knjižnicah sem opravljala od 22. junija do 3. julija 2009, v vsaki po 5 dni. Obiskala sem še nekatere druge knjižnice, t.j. Bavarsko nacionalno knjižnico »Bayerische Staatsbibliothek« (BSB), knjižnico za študente LMULMU »Studentenbibliothek« in osrednjo oz. centralno univerzitetno knjižnico LMU »Universitätsbibliothek«.

2 Nemško visokošolsko knjižničarstvo

V Zvezni republiki Nemčiji, ki jo sestavlja 16 zveznih dežel, deluje okoli 33 visokih šol (univerze, visokošolske in druge ustanove), v okviru katerih deluje okoli 3.600 knjižnic. Upravljanje visokih šol je v pristojnosti zveznih dežel, ki skrbijo tudi za zakonodajo knjižničarstva.

V Nemčiji poznajo dva tipa visokošolskih knjižničnih sistemov: enoslojni (einschichtig) novi in dvoslojni (zweischichtig) stari. Stari knjižnični univerzitetni sistem sestavljajo centralna univerzitetna knjižnica

(zentrale Universitätsbibliothek) ter samostojne seminarske, inštitutske, fakultetne in prezenčne knjižnice. V novejših univerzah, ki so bile ustanovljene po letu 1960, velja knjižnični sistem s centralno ureditvijo. Centralna knjižnica je prevzela vlogo centralnih in drugih knjižnic in kot taka skrbi za nabavo, obdelavo itd (Bibliotheksportal : Home, 2009).

Poleg centralnih univerzitetnih knjižnic v posameznih deželah so v Nemčiji še tri centralne knjižnice za posamezna področja. Za medicino je to knjižnica v Kölnu (Zentralbibliothek für Medizin). Knjižnica nudi online katalog, elektronsko zbirko kazal za nemško medicinsko časopisje, virtualno knjižnico za medicino (MedPilot), s podatki pa oskrbuje Nemški inštitut za dokumentacijo in informatiko (DIMDI).

2.1 Predstavitev knjižnic

Na Bavarskem je 15 visokošolskih knjižnic, ki istočasno predstavljajo 15 knjižničnih visokošolskih sistemov Bavarske (Bibliotheksverbund Bayern, 2009). Knjižnični sistem Univerze Ludwig Maximilian obsega okoli 150 decentralnih knjižnic (visokošolske in inštitutske) in Univerzitetno knjižnico LMU. Večina knjižnic je namenjena posamezni stroki, izjeme, kot je Knjižnica za študente, pa nudijo vso predpisano gradivo za vse študijske smeri v Münchnu. Knjižnice LMU so s 6,5 milijoni enot je eden največjih visokošolskih knjižničnih sistemov v Münchnu. Knjižnice Univerze Ludwig Maximilian se uvrščajo med t.im. starejše univerzitetne knjižnice, v katerih obstaja decentraliziran model nabave in obdelave. Univerzitetni knjižnični sistem LMU obsega 14 večjih visokošolskih strokovnih knjižnic (Fachbibliothek). Za medicino sta na voljo Wiss. Bibliothek des Klinikums des Universität: Grosshadern in Medizinische Lesehalle.

2.1.1 Wiss. Bibliothek des Klinikums des Universität: Grosshadern

Knjižnica Wiss. Bibliothek des Klinikums des Universität se nahaja v okrožju Grosshadern. Ustanovljena je bila v 80. letih prejšnjega stoletja za potrebe 25 kliničnih oddelkov in inštitutov bolnišnice v Grosshadernu. Wiss Bibliothek des Klinikums der Univeristat Gross-

hadern je znanstvena knjižnica LMU, namenjena predvsem za potrebe raziskovalcev na kliniki Grosshadern. V knjižnici je na voljo okoli 105.000 enot ter okoli 600 tekočih časopisov (Wiss. Bibliothek des Klinikums der Universität: Grosshadern, 2009). Zaposleni so 4 delavci: vodja knjižnice, ki je poleg vodenja odgovoren za klasifikacijo gradiva, zaposlena, ki skrbi za delo z uporabniki, katalogizator gradiva in tehniška sodelavka. Knjižnica je odprta od 8.30 do 18.00. V popoldanskem času jim je na voljo študentska pomoč. Knjižnica je prezenčna, zato gradiva načelno izposojajo le zaposlenim na kliniki Grosshadern ob koncu tedna. Drugače vodijo medknjižnično izposojajo in posredujejo informacije o gradivu v njihovi in drugih knjižnicah.

2.1.2 Medizinische Lesehalle (ML)

Knjižnica Medizinische Lesehalle iz okrožja Innenstadt je bila ustanovljena že daljnega leta 1930 v t.im. Brakl Haus. Hiša se imenuje po lastniku Francu Josefu Braklu, igralcu in opernem pevcu, ki je bil kasneje tudi direktor gledališča. Hiša je bila zgrajena leta 1913 po načrtih arhitekta Emanuela von Seidla. V okolici knjižnice se nahaja okoli 15 kliničnih oddelkov, večinoma takih, ki jih ni v kliniki Grosshadern. Knjižnica je prvenstveno namenjena študentom medicine. Njen knjižnični fond obsega okoli 430.000 zvezkov, od tega 180.000 disertacij, ki jih dobiva kot obvezni izvod iz medicinskih fakultet v Münchnu. Knjižnica ima okoli 370 tekočih naslovov časopisov (Medizinische Lesehalle, 2009). Uporabniki naročajo gradivo preko kataloga, učbenike pa izbirajo sami in jih izposodijo pri izposojevalnem pultu. Knjižnica ročno registrira prihode in odhode uporabnikov. Hkrati uporablja zanimiv način registracije gradiva, ki ga uporabnik prinese v knjižnico. Uvedli so ga po tistem, ko so ugotovili, da knjige izginjajo. Na pultu je velika škatka, v kateri so številčnem zaporedju razvršeni kartoni (velik in mali karton z isto številko). Uporabnik odda ob prihodu v knjižnico člansko izkaznico in dobi mali kartonček z napisanim številom prinesenih lastnih izvodov knjižnega gradiva. Ob odhodu knjižničar prešteje število izvodov knjig, ki jih uporabnik nese iz knjižnice in primerja s številom knjig ob registraciji.

3 Knjižnične storitve in dejavnosti LMU

3.1 Katalog LMU

V vsaki deželi oblikujejo svoj vzajemni katalog. Na Bavarskem se katalog imenuje ALEPH. V katalog ALEPH vnašajo splošne podatke o gradivu. V lokalnih katalogih OCLC KC – katalog client zapise prevzemajo in dodajajo lokalne podatke. Kataložne zapise časopisov dodajajo v poseben katalog ZDB, elektronske časopise v katalog EZB. Podatki iz teh katalogov so na voljo preko sistema PICA tudi v katalogu ALEPH.

Uporabnik preiskuje gradivo v različnih katalogih. OPACplus nudi zapise o gradivu v knjižnicah LMU (Online Katalog der UB München, 2009), OPAC Gateway Bayern za vse knjižnice na Bavarskem (Bibliotheksverbund Bayern, 2009), Karlsruhe virtual katalog pa za vse knjižnice v Nemčiji (UB Karlsruhe: Karlsruhe Virtual Catalog KVK, 2009). Posebej, če želi uporabnik iskati po katalogu časopisov na Bavarskem, uporabi ZBD OPAC (ZBD OPAC, 2009), v katerem lahko preiskuje tudi elektronske časopise.

3.2 Uporabniki LMU

Uporabniki imajo v vseh članicah LMU in Bavarski deželni knjižnici enotno člansko izkaznico. Člansko izkaznico pridobijo s potrdilom o šolanju v katerikoli knjižnici LMU in hkrati velja za vse ostale knjižnice. Storitve vseh knjižnic lahko uporabljajo tudi študentje druge univerze v Münchnu, t.j. Tehniške univerze München ter vsi ostali uporabniki. Ti uporabniki lahko izkaznico pridobijo le v Bavarski deželni knjižnici.

Knjižnice ne delajo razlik med matičnimi uporabniki in ostalimi, knjižnični red je enoten za vse uporabnike. Uporabnik, ki bi si hotel izposoditi gradivo brez izkaznice, tega ne more narediti, saj je na izkaznici le črna koda.

3.3 Izposoja LMU

Knjižnice načeloma izposojajo vse gradivo, razen referenčne literature. Gradivo izposojajo za 4 tedne, nato pa ima uporabnik možnost 6-kratnega podaljšanja. Skupen rok izposoje je 2,5 meseca.

Uporabniki naročajo gradivo preko kataloga OPACplus. Naročajo z uporabniškim imenom, t.j.

številka izkaznice in geslom: 6-mestni rojstni datum, ki ga lahko spremenijo. Ko knjižnica prejme naročilo, gradivo pripravi in sporoči uporabniku o razpoložljivosti gradiva. V vsaki knjižnici imajo vpogled v stanje izposojenega gradiva v celotnem knjižničnem sistemu LMU. Istočasno si uporabnik lahko izposodi 25 enot, to je seštevek vseh izposojenih enot v celotnem sistemu LMU. Uporabnik si tudi ne more izposoditi gradiva, če njegova zamuda znaša več kot 2 evra. Zamudo plačujejo na avtomatih, ki so ob izposojevalnem pultu.

3.4 Medknjižnična izposoja LMU

Medknjižnična izposoja LMU se deli na pasivno in aktivno. Pasivna izposoja je, ko naročila le sprejemajo, aktivna pa tudi izposoja iz drugih knjižnic. V večini knjižnic vodijo predvsem pasivno izposajo. Preko računalniškega sistema Medea sprejemajo naročila in naročeno gradivo pošljejo po pošti oz. pripravijo za uporabnika.

Sistem za naročanje medknjižnične izposoje je enoten. Uporabnik odda naročila preko kataloga OPACplus s svojim uporabniškim imenom in geslom. Naročilo potuje k tisti knjižnici, za katero je v katalogu zabeleženo, da gradivo ima. Ko določena knjižnica dobi naročilo, ga obdela in v katalogu zabeleži, če ga je realizirala. V nasprotnem primeru naročilo potuje naprej. Uporabnik plača za opravljeno storitev v matični knjižnici. Le-tej denarja ni potrebno posredovati knjižnici, od koder so prišle fotokopije, ampak ga obdrži za sebe¹. Članke iz revij oz. poglavja knjig skenirajo in jih pošljejo knjižnici, preko katere je uporabnik naročil. Knjižnica, ki prejme gradivo po elektronski pošti, ga mora natisniti. Njihovo avtorsko pravo ne dovoljuje posredovanje elektronskih člankov uporabnikom.

V Univerzitetni knjižnici vodijo tudi medknjižnično izposajo s tujino. Storitve medknjižnične izposoje uporabljajo knjižnice s kupončki IFLA². Univerzitetna knjižnica posreduje gradivo iz svoje zaloge ter iz zaloge drugih knjižnic LMU.

V Univerzitetni knjižnici naročajo gradivo za člane LMU tudi iz drugih knjižnic v Nemčiji in tujini. Ko uporabnik naroči gradivo, pregledajo v katalogu OPACplus, ki omogoča vpogled v stanje zaloge drugih knjižnic v Nemčiji in tudi po svetu. Če v tem katalogu gradiva ne najdejo, pregledujejo kataloge knjižnic na internetu. Nato pošljejo naročilo v to knjižnico.

Uporabnik lahko naroča le gradivo, ki ni v Münchnu, v nasprotnem mu sporočijo, naj se sam oglasi v knjižnici in si gradivo izposodi sam.

3.5 Financiranje in nabava gradiva

Za plačevanje naročenega gradiva imajo knjižnice na voljo več fondov. Večina knjižnic ima fond za študente, številne fonde podpornikov in fonde matičnih institucij. Zanimivi so fondi podpornikov, ki večkrat postavljajo pogoje, za katero literaturo so namenjeni. Fond Münchener Medizinischen Wochenschrift je namenjen za dražjo literaturo, Siemens pa financira le najdražjo in redko literaturo.

Knjižnice naročajo literaturo preko računalniškega sistema. Če je zapis o gradivu že v katalogu, ga z enostavnim ukazom naročijo pri založbi. Večinoma literaturo nabavljajo pri založbi Lehmanns in Sweets. Če zelene knjige še ni v sistemu, naročijo ročno.

3.6 Klasifikacija in katalogizacija

Vse knjižnice gradivo klasificirajo po klasifikacijskem sistemu Nacionalne knjižnice za medicino (NLM Classification: About the NLM Classification, 2009). Sistem je razdeljen na dva dela: predklinko, ki jo označujejo kombinacije črk QS do QZ in klinika, ki jo označuje kombinacije črk W - WZ. Podrobnejša klasifikacija tematike se nadaljuje s številkami. Npr. če želimo klasificirati knjigo, ki govori o antibiotikih nasploh, ji bomo določili področje farmakologije QV in klasifikator antibiotics 350. Kniga dobi signaturo QW 350.

Knjige katalogizirajo po pravilih za abecedno katalogiziranje za znanstvene knjižnice „Regeln für die alp-

¹ Predstavljeni način nekatere knjižnice že moti, posebno tiste, ki posredujejo zelo veliko gradiva, pa za opravljene storitve ne dobijo denarja.

² Uporabnik, ki bi si hotel izposoditi gradivo brez izkaznice, tega ne more narediti, saj je na izkaznici le črna koda.

habethischen Katalogisieren für wissenschaftlichen Bibliotheken“ (RAK-WB 2007, 2009). Večino zapisov o knjigah samo prevezemajo in določajo lokalne podatke.

Knjižničarji, ki katalogizirajo gradivo za lokalne kataloge LMU so poklicni bibliotekarji. Za potrebe katalogizacije so deležni pomoči svojih kolegov in jim ni potrebno opravljati dodatnega izobraževanja. Katalogizatorji, ki delajo v Univerzitetni knjižnici in Bavarski deželni knjižnici morajo narediti dodatne izpite in so odgovorni za enotne značnice ter za za naslove revij in ustrezne kazalke. Predloge in popravke za značnice jim za svoje primere sproti sporočajo katalogizatorji iz posameznih knjižnic.

3.7 Elektronske revije

Knjižnice same ne skrbijo za elektronsko ponudbo časopisov, saj za to skrbi Univerzitetna knjižnica v Regensburgu. Članki iz teh revij so namenjeni le članom knjižnic, knjižnice pa jih ne morejo uporabljati za medknjižnično izposajo. Časopisi so razvrščeni po strokah in abecedno, možno je tudi iskanje. Ob vsaki reviji so na voljo podatki o izdajatelju, zalogi, ISSN številkah in podobjo. Uporabnik pa lahko tudi takoj izve, ali so članki dostopno prosto, ali je licenčen dostop ali pa je na voljo le izvleček.

4 Sklep

Ureditev knjižničnih sistemov v Nemčiji sledi njihovega zgodovinskemu razvoju in deželnim razmejitvam. Knjižnice Univerze LMU delujejo decentralizirano in kot velik usklajen sistem; vsi procesi so povezani, postopki so poenoteni in v celoti avtomatizirani. Dodatno knjižnice sodelujejo med knjižničnimi sistemi drugod po Nemčiji v oblikovanju katalogov, katalogizaciji in klasifikaciji.

Z obiskom izbranih knjižnic, sem spoznala njihov način dela. Tako kot velja za Nemce nasploh, velja tudi za njihovo delo v knjižnicah, da ga opravljajo zelo natančno in predano. Knjižničarsko delo je natančno razporejeno med udeleženci, vsi zaposleni in knjižnice med seboj sodelujejo, se obveščajo o novostih, sprašujejo o mnenjih ipd.

Nana Turk

Medicinska fakulteta, Centralna medicinska knjižnica

nana.turk@mf.uni-lj.si

Viri:

- Bibliotheksportal: Home (2009). Dostopno 5.9.2009 s spletne strani : <http://www.bibliotheksportal.de/> .
- Bibliotheksverbund Bayern (2009). Dostopno 5.9.2009 s spletne strani: <http://www.bib-bvb.de/>.
- Ludwig-Maximilians-Universität München (2009). Dostopno 5.9.2009 s spletne strani : <http://www.uni-muenchen.de/index.html>.
- Wiss. Bibliothek des Klinikums der Universität: Grosshadern (2009). Dostopno 5.9.2009 s spletne strani : http://www.ub.uni-muenchen.de/fachbibliotheken/grosse_fachbibliotheken_der_lm_u/wiss_bibliothek_des_klinikums_der_universitaet_grosshadern/.
- Medizinische Lesehalle (2009). Dostopno 5. 9. 2009 s spletne strani: http://www.ub.uni-muenchen.de/fachbibliotheken/grosse_fachbibliotheken_der_lm_u/medizinische_lesehalle/.
- Online Katalog der UB München (2009). Dostopno 5.9. 2009 s spletne strani : <https://opacplus.ub.uni-muenchen.de/InfoGuideClient.ubmsis/start.do?Login=igubm>.
- UB Karlsruhe: Karlsruhe Virtual Katalog KVK (2009). Dostopno 5.9.2009 s spletne strani: <http://www.ubka.uni-karlsruhe.de/hylib/en/kvk.html>.
- ZBD OPAC (2009). Dostopno 5.9. 2009 s spletne strani: <http://dispatch.opac.ddb.de/LNG=DU/DB=1.1/>.
- RAK-WB 2007 (2009). Dostopno 5.9. 2009 s spletne strani : <http://www.allegro-c.de/regeln/rwb.htm>.
- NLM Classification: About the NLM Classification (2009). Dostopno 5.9. 2009 s spletne strani : <http://www.nlm.nih.gov/class/nlmclassintro.html>.

KNJIŽNIČARKA NA POČITNICAH Z OZARO

KNJIŽNIČNE
PRIREDITVE

Sodelovanje med Mestno knjižnico, Ozaro in Šentom se je začelo že pred nekaj leti, ko smo ta društva in njihove uporabnike povabili, da svoje izdelke razstavijo v našem kotičku ustvarjalnosti. Razstav je bilo v teh letih kar nekaj, skupaj smo izvedli tudi nekaj delavnic, na primer delavnico oblikovanja keramike za otroke. Tudi stojnice smo že postavili v knjižnico ali na pa trato pred knjižnično stavbo. Na stojnicah so Šentovci prodajali svoje keramične izdelke, rute, igračke iz blaga, lesene izdelke, voščilnice ter knjige, ki so izšle v njihovi založbi. Nekajkrat smo obeležili tudi svetovni dan duševnega zdravja, 10. oktober, in sicer s predstavitevijo društev, ki se ukvarjajo s pomočjo duševno obolelim ter njihovim svojcem.

Letos pa sta Minja in Elena iz izolske enote Ozare Slovenija organizirali zanimive počitnice za svoje uporabnike in sicer v počitniškem domu v Javorniškem rovtu pri Jesenicah. Povabljeni sem bila tudi sama kot prostovoljka in sicer z nalogo izvesti delavnico kreativnega pisanja. Odpeljali smo se 17. avgusta zgodaj zjutraj iz Izole oziroma Kopra ter se med potjo ustavili na avtocestnem počivališču ter se okrepčali s sendviči in kavico. Na Jesenicah so se nam pridružili še uporabniki enot Novo Mesto, Nova Gorica in Murska Sobota. Po prihodu v Javorniški rovt, kjer stoji počitniški dom Trilobit sredi gozdov in ob 9 stopinj C hladnem modrozelenem umetnem jezeru, smo se namestili v sobe. Erik, Vili, Jasmina, Simona, Natalija, Peter, Peter, Špela, Tea, Franc, Rozi, Helena, Minja, Elena, Janez, Boris, Damjan, Kristina, Irena in drugi smo se med seboj malo bližje spoznali že v avtobusu. Elena in Minja sta s pripravo različnih družabnih iger poskrbeli, da smo se zvečer ob tabornem ognju, za katerega je skrbel Vili, še bolj zblížali ter se predstavili drug drugemu. V petih dneh smo postali že prijatelji ter skupaj prehodili veliko poti: dvakrat smo bili na bližnji Pristavi ter si ogledali njeno okolico s čudovitimi pašniki, obronki gozdov in gozdno učno potjo, ki se vije med tremi umetnimi jezerci, šli smo do izvira potoka, ki se izliva v jezero pri domu Trilobit na Javorniškem rovtu, bili smo na bližnji gozdni vzpetini, ki se strmo dviga nad jezercem... Obiskali smo tudi Jesenice, kjer smo si ogledali rudarski muzej in park z grobovi padlih partizanov ter jeseniško enoto Ozare Slovenije, kjer so nas pristrčno sprejeli in se z nami pogovarjali. Zadnji dan počitnic smo obiskali Bled, se kopali v jezeru,

šli peš in z vlakcem po poti okrog Blejskega jezera ter se posladkali s kremšnitami in grmadami. Eriku je uspelo celo priti na grad, ogledal pa si je tudi stolno cerkev. Vsi smo bili nadvušeni nad obilno in okusno hrano, ki sta jo izmenično pripravljala dva kuharja v domu Trilobit. Čez dan in ob večerih smo se igrali razne družabne igre, kartali in se veliko pogovarjali, hranili goske, ki so plavale po jezeru, se sprehajali... Minja in Elena sta s Kristinino pomočjo pripravili modno revijo in ker je ravno ta dan Helena praznovala svoj rojstni dan, smo si zvečer na žerjavici spekli postrvi ter popili nekaj vina. Meni je bila posebno všeč igra pantomima, ki smo se jo igrali ob večerih, pa tudi skupno petje znanih slovenskih ljudskih ter ponarodnih pesmi. Pohvalila bi Minjo in Eleno za dobro organizacijo, upravnika doma Trilobit ter oba kuharja in ostalo osebje za prijaznost in gostoljubje ter lepo urejeno okolico in se obenem zahvalila vsem počitnikarjem za dobro družbo in veselje, ki smo si ga delili med seboj. Za pet dni smo med druženjem pozabili na vsakdanje skrbi in bolezni ter se vsaj malo ohladili na prijetnem gorskem zraku.

Sestavili smo celo seznam knjig za Ozarino Bralno značko, v katero so vključene tako pripovedi iz resničnega življenja, Kurje juhice za dušo, Ozarine izdaje pravljic in zgodb za otroke, lezbične zgodbe, klasični in vrhunski romani iz svetovne književnosti, svetovne uspešnice, pravljice raznih narodov in druge knjige. Toliko vsega se nam je dogajalo, da je enostavno zmanjkalo časa za delavnico kreativnega pisanja in dogo-

Slika 1: Skupinska slika

vorili smo se, da bo v naslednjih mesecih potekala v knjižnici. Na počitnicah z Ozaro sem bila prvič, zagotovo pa ne zadnjič.

In kaj sem se na teh počitnicah z uporabniki Ozare naučila? Predvsem, da veliko premalo vemo o duševnih boleznih, zato pa predsodki kar cvetijo in duševne bolnike radi stigmatiziramo. Da so kljub bolezni to razgledani, bistri, kreativni, simpatični in veseli ljudje s smislom za igro in humor. Da ob igri in delu (a le kreativno delo krepi človeka) lahko pozabimo na težave - zato pa bi morala država za svoje državljane v duševni stiski poskrbeti za ustrezna delovna mesta s skrajšanim delovnim časom. Da duševna bolezen lahko pri-

zadene vsakogar - tudi mlade, lepe in uspešne - in je lahko posledica socialnih (na primer izguba dolgoletnega partnerja) ali fizičnih (na primer posledica obolenja ščitnice) vzrokov. In da nihče med nami ni poklican k obsojanju, pač pa k dobrohotnemu razumevanju in ljubezni do sočloveka v stiski. Pri tem pa lahko pomembno vlogo igramo tudi knjižničarji s širjenjem bralne kulture ter različnimi prireditvami, na katerih javnost seznanjamo z življenjem stigmatiziranih in marginaliziranih skupin.

Špela Pahor

Mestna knjižnica Izola

KNJIŽNIČNE
PRIREDITVE

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE TUDI LETOS V MKI

Dnevi evropske kulturne dediščine potekajo že več kot desetletje po vseh evropskih mestih in vanje se vključujejo muzeji, galerije in knjižnice. Tudi naša knjižnica že več let sodeluje v tem projektu. Predstavili smo že predmete nabožne umetnosti v galeriji Alga v Izoli, likovne stvaritve društva LIK v Kulturnem domu v Izoli, pripovedovali smo

pravljice, reševali uganke in si ogledali razstavo o gradovih in utrdbah v slovenski Istri. Pripravili smo še pregledni razstavi in uganke o življenju in delu Primoža Trubarja in Jožeta Plečnika.

Svet Evrope je letošnje leto razglasil za leto inovativnosti in ustvarjalnosti. Tej temi so posvečeni tudi slovenski Dnevi evropske kulturne dediščine. Sledi ustvarjalnosti in inovativnosti najdemo na vseh področjih človekovega življenja, tako na področju njegovega gospodarskega, družbenega in duhovnega prizadevanja. V Mestni knjižnici Izola smo se letos odločili, da v okviru DEKD 2009 predstavimo nekaj likovnih ustvarjalcev, ki pomembno sooblikujejo kulturno življenje v Izoli. Med njimi so izolski fotograf Remigio Grižonič, slikar in kipar Zorko Dežjot, knjižna ilustratorka Martina Ljubič, ljubiteljska slikarka Simona Mahnič ter skupina keramikov pod mentorstvom Zvonka Bizjaka.

Dne 3. 9. smo svečano odprli razstavo fotografij umetnika Remigia

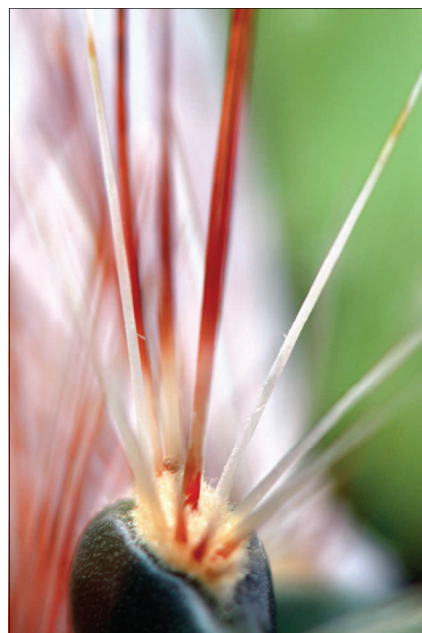
Grižoniča. Ob tej priliki je knjižničarka prebrala kitajsko pravljico Rumena štorcklja, ki govori o tem, da je umetnost namenjena vsem ljudem, ne le bogatim posameznikom. Avtorja fotografij pa smo prosili za kratek razgovor.

MKI: Gospod Remigio Grižonič, vi ste doma iz Izole. Koliko časa že živite v Izoli in kakšen poklic opravljate?

RG: V Izoli živim od rojstva leta

Slika 1: Fotografija Remigia Grižoniča

Slika 2: Fotografija Remigia Grižoniča

1948. Po poklicu sem mizar, samostojni podjetnik.

MKI: Se poleg fotografije ukvarjate še s kakšnim konjičkom? Katerim?

RG: Moji konjički so risanje, rezbarjenje, izdelovanje intarzij, modelarstvo. Na prvem mestu pa je fotografija.

MKI: Koliko časa se že ukvarjate s fotografijo in kaj vam to pomeni?

RG: S fotografijo se ukvarjam, odkar pomnim, od vedno. To je moj način izražanja. Leta 1963 sem si za celo vajeniško štipendijo kupil že drugi fotoaparatus.

MKI: Ste se fotografije učili sami, na tečajih, ob knjigah, ob kakem vzorniku? Kdo je vaš fotografski vzornik?

RG: Fotografiranje sem se učil na tečajih in ob literaturi. Moja vzornika sta Arne Hodalič, popotniški fotograf, ter Mitja Božič, modni fotograf iz Izole, ki je končal akademijo v Londonu.

MKI: Kakšne fotoaparate uporabljate pri fotografiranju in ali fotografije sami razvijate?

RG: Včasih, v dobi analogne fotografije, sem slike razvijal sam, v temnici. Danes pa se poslužujem le digitalne tehnike in računalniške obdelave fotografij.

MKI: Kakšne motive najraje fotografirate?

RG: To pa je odvisno od projekta, s katerim se trenutno ukvarjam. Lahko je to narava, ali pa slikam v svojem fotografskem ateljeju.

MKI: Gospod Remigio Grižonič, vi tudi veliko razstavljate. Kje vse ste že razstavljali svoje fotografije? Kakšne načrte imate še v zvezi s fotografijo?

RG: Zadnje čase res veliko razstavljam, prej pa le poredko. Razstavljam sem začel na pobudo svojega prijatelja, ki si je nekoč pri meni doma ogledal moje fotografije. Rekel mi je: »Dokler visijo samo doma na

tvojem zidu in jih ne pokažeš ljudem, ne pomenijo nič. Šele ko jih boš pokazal ljudem, bodo dobile pomen.« In jaz sem želel svojim slikam dati pomen. Vsaka razstava pa je tudi velik finančni zalogaj. Doslej sem razstavljal v Novi Gorici, kamor sem hodil v srednjo lesarsko šolo. Razstave sem imel v Izoli, Kopru, Pazinu, na fotografskem ex tempore v Novem gradu in v drugih krajih po Istri.

MKI: Kaj vam pomeni ustvarjalnost? Se nameravate lotiti še kakšnega področja ustvarjalnosti?

RG: Ustvarjalnost je zame vse, kamor lahko prelijem svojo dušo in vse, s čimer se lahko izražam.

MKI: Veseli smo, da ste se odločili za razstavo vaših fotografij v naši knjižnici prav ob Dnevih evropske kulturne dediščine, ki so letos posvečeni ustvarjalnosti. Seveda pa vas z veseljem pričakujemo tudi oktobra, ko boste v naši knjižnici zopet razstavljali svoja dela. Kaj pa vam pomeni ta razstava v knjižnici?

RG: Vsaka razstava je nov izziv. Nered ponavljam stvari. Rad se prilagodim prostoru in za vsak prostor pripravim nov projekt. Ocenim prostor, svetlobo in temu primerno prilagodim projekt. Lani sem na primer slikal v vinogradih posestva Zaro in naredil serijo fotografij na temo trgatev. Tudi za razstavo v knjižnici sem dobro premislil motive – mesto, barke in naravo. Te slike so narejene v posebni tehniki. Prijateljica Judita Miško mi je sešila belo zaveso za ozadje.

MKI: Gospod Remigio, zahvaljujemo se vam za pogovor.

RG: Hvala tudi vam.

V Mestni knjižnici v času Dnevov evropske kulturne dediščine svoje slike na platno razstavlja tudi gospa SIMONA MAHNIČ. Rodila se je v Postojni in se je pred nekaj leti pre-

selila v Portorož. Študirala je turizem. Celo življenje je veliko potovala: bila je v Afriki, Severni in Južni Ameriki, dobro pozna Ande in Peru, prepotovala je Indijo - posebno Radžastan, bila je v Tibetu, Nepal in drugih deželah... Prepričana je, da smo ljudje popotniki in duhovni iskalci. S slikarstvom se ukvarja že dvajset let. Do slikarstva jo je pripeljalo ukvarjanje z duhovnostjo, v okviru katere raziskuje vpliv barve na človeka ter delovanje barv na zdravljenje ljudi in narave. Naredila je tudi šolo svete geometrije pri še živem duhovnem mojstru, ki živi v Arizoni. Zaradi družabnosti hodi na različne likovne tečaje. Trenutno je vključena v likovno šolo Martine Žerjal v Manzioljevi palači, bila pa je tudi na tečajih v Farosu v Luciji in v Tartinijevi hiši v Piranu. Svoje slike označuje za ezoterične in meditativne. Pravi, da vplivajo na človekovo počutje. Posluhuje se tehnike akril na platno, mokro na mokro. Za vse ostale informacije ji lahko pišete na njen e-mail naslov simona.mahnic@siol.net.

V Vitrini ustvarjalnosti svoje lesene in keramične NIMFE razstavlja Zorko Dežjot iz Izole. Njegove nove skulpture so nastale letos poleti: »Hotel sem narediti lesene tlakovce za naš vrt in sem razrezal desko, ki je bila del vrtno sedežne garniture. Ko pa sem imel te kose pred seboj, sem se zamislil. Zdelo se mi uporabno za izrezovanje in zamislil sem si serijo skulptur, ki sem jim dal naslov Nimfe. Potem sem naredil še serijo nimf iz keramike.«

Špela Pahor
Mestna knjižnica Izola

FOTOGRAFSKI NATEČAJ NESKONČNO POTOVANJE: KULTURNA DEDIŠČINA SVETA

V mesecu septembru smo v Mestni knjižnici Ljubljana, Knjižnici Bežigrad v sodelovanju s Slovansko knjižnico pripravili fotografsko razstavo, ki jo posvečamo dediščini in tradicijam po svetu. K sodelovanju smo povabili fotografe in popotnike, ki imajo med svojimi popotniškimi fotografijami tudi takšne, ki prikazujejo različne plati kulturne dediščine dežel in pokrajin, ki so jih obiskali. Skozi detajle narodnih noš, tradicionalnih bivališč, okrasja, orodij, plesa, glasbe, tipičnih jedi, ustvarjalnosti, tradicij in kulturnih krajin posameznih dežel smo v obliki pregledne razstave prikazali izbrane fotografske zapise »kulturne dediščine sveta«.

Razstava fotografij odprtega natečaja je bila na ogled v preddverju knjižnic – Knjižnice Bežigrad in Slovanske knjižnice – na Einspielerjevi 1 v Ljubljani med 9. septembrom in 5. oktobrom 2009. V naslednjih mesecih se bo razstava selila še po enotah bežigradske knjižnice, predvidoma bo obiskovalcem na vsaki od štirih enot knjižnice na ogled mesec dni. Za čas natečajne razstave smo izbrali september, ki ga v knjižnici že nekaj zadnjih let posvečamo Dnevom kulturne dediščine. V zadnjem tednu septembra dneve vsako leto razpisuje Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. V letošnjem letu je bila razpisana tema naših skupnih raziskovanj na področju kulturne dediščine pogled na dediščino skozi perspektivo inovativnosti in ustvarjalnosti.

Slika 1: Utrinek z razstave

Vsak udeleženec natečaja Neskončno potovanje: kulturna dediščina sveta je lahko na naš spletni naslov do 31. avgusta prispeval do tri fotografije, ki so jih poljubno podnaslovili avtorji sami. Za obiskovalce razstave so fotografijam dodali še podatke o datumu nastanka fotografije in po želji tudi krajše besedilo o okoliščinah nastanka fotografije. Na razstavi smo tako skupaj predstavili 51 fotografij različnih formatov, ki so jih prispevali popotniki in fotografi z različnih koncev Slovenije. Združeni subjektivni pogledi avtorjev na skupno temo so ponudili unikatni pogled na fotografske zapise raznolikih tradicij »sveta«.

Skozi natečaj smo zabeležili poglede na pisane tradicionalne noše različnih ljudstev, uporabne detajle iz vsakdanjega življenja (živopisni nahrbtniki za prenašanje malčkov v Indoneziji, denimo), kulturne posebnosti posameznih dežel in pokrajin (japonska fascinacija s številkami čevljev), deklice med plesom (ples devic na Baliju)... Utrinki fotografskih podob so prikazovali različne detajle prazničnih in vsakdanjih običajev po svetu: na primer, kako je videti praznični dan v pokrajini stoterih stolpov Svaneti na severu Gruzije, prizor z lokostrelskega tekmovanja v glavnem mestu Mongolije, jutranji meniški obred na Tajskem, tradicionalni pogreb na otoku Bali, obrezovanje fantov v Ugandi, afriško pleme Masai, prizore iz življenja selitev med nomadskimi ljudstvi v indijski Himalaji... Med drugim smo na razstavi opozorili na dileme in impresije nekega drugega sveta in tradicionalnega življenja, ki ni vedno idiličen: slabe razmere za šolanje otrok v Indiji, zlasti deklic, obrednega kopanja v hudo onesnaženi reki Ganges, starega poglavarja iz himalajskega pogorja, ki se še spominja plemenskih bojev in tradicionalnega lova na človeške glave... Do refleksij iz soseščine, Balkana, s posledicami vojne med Bošnjaki in Hrvati v glavnem mestu osrednje Bosne, Travniku.

Med izbranimi fotografijami je bila, zanimivo, daleč najbolj zastopana kulturna dediščina Azije – ki tudi sicer slovi po barvitosti raznolikih tradicionalnih praks in običajev. Fotografije enega od natečajnikov so bile tudi po izvedbeni plati zelo posebne: fotografije, posnete med enomesečnim popotovanjem po Indoneziji, ki jih je avtor posnel s t.i. »pinhole« fotografskim apa-

ratom, ki ga je sam izdelal letos spomladi – s camero obscuro je zabeležil nekaj utrinkov s svojega enomesečnega popotovanja po Indoneziji.

V tednu Dnevov kulturne dediščine (letos je potekal med 26. septembrom in 3. oktobrom), v ponedeljek, 28. septembra, smo pripravili zaključno prireditev s krajšim programom in dvema gostoma. Fenomene sodobnega turizma, potovanj nam je predstavila ena od izjemnih poznavalk področja antropologije turizma v slovenskem prostoru, dr. Irena Weber, predavateljica na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo na Filozofski fakulteti, avtorica knjig *Kultura potepanja* (1997) in *Ženski itinerarji: med antropologijo potovanja in literaturo* (2003). V krajši predstavitvi je povzela dileme sodobnega turizma, poglede na zgodovinske perspektive potovanj ter nakazala tudi etično plat vprašanj, ki jih odpira področje globalnega popotništva danes. Med drugim je opozorila tudi na stereotipe in predstave, ki jih gojimo do popotništva in turizma: proučevanje področij popotništva in turizma je precej novo in odstira mnoge probleme, ki se jih morda niti ne zavedamo. Recimo vprašanje avtentičnosti turizma v kontekstu turistične industrije; vprašanje, kako jasne so danes sploh lahko meje med popotništvom in turizmom; v kakšni meri lahko sodobni popotnik še doživi pristno kulturo dežel in pokrajin; ter ali drži ena od opredelitev, da predstavlja moderno popotništvo in turizem »zdravilo za bolezni sodobnega časa«. Ali je morda tudi to zgolj poenostavljanje in reproduciranje romantičnih predstav, ki jih do tradicionalnega življenja vedno znova reproduciramo. Gre za izzivalna vprašanja sodobnega časa, ki prepogosto ostajajo izven uradnih diskurzov in debat.

Grega Inkret, fotograf in grafični oblikovalec, oblikovni urednik slovenske izdaje revije *National Geographic* in revije *Popotnik*, je obiskovalcem v nadaljevanju v krajšem predavanju z diaprojeksijo predstavil nekaj nasvetov o popotniški fotografiji in fotografiji nasploh. Kako narediti dobro popotno fotografijo – na primer takšno, kakršne vidimo v reviji *National Geographic* –, ali obstajajo univerzalna pravila, kdaj pritisniti na sprožilec, da bo nastala dobra reportažna fotografija, koliko je pri fotografiji pomembna kompozicija, kdaj pride v poštev za dobro fotografijo tudi pravilo zlatega reza. Z drugimi fotografski nasveti in mislimi znanih svetovnih fotografov je bil praktični del

dobrodošla nadgradnja strokovnemu uvodu v prireditiv.

Z natečajno razstavo smo želeli odpreti prostor za individualne poglede, svojski razmislek in domišljijo vsakega med fotografi-popotniki, ki je sodeloval na natečaju. Obenem pa se je z odprtim natečajem ponudila možnost obiskovalcem knjižnice prikazati vso pestrost in barvitost kulturne dediščine po svetu skozi fotografske posnetke različnih fotografov in popotnikov. Unikatna zbirka fotografskih zabeležk svetovne kulturne dediščine je še enkrat pokazala posebno vrednost projektov, ki temeljijo na natečajnih principih in ki zaradi širokega, vsem dostopnega sodelovanja ponujajo svojski zbir pogledov na določeno temo. Sodelovanje udeležencev na natečaju, obisk prireditve

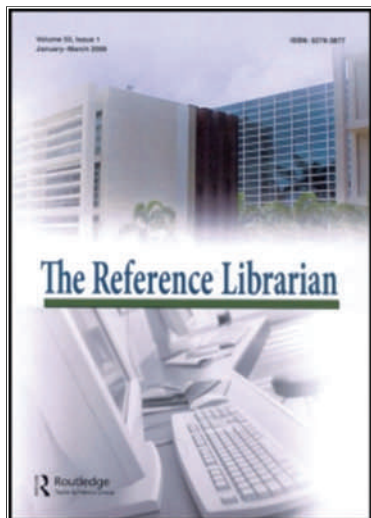

Slika 2: Fotografije

in pozitivni odzivi na zaključno prireditev so nas utrdili v prepričanju, da se bomo podobnih projektov v prihodnje v knjižnici še lotevali.

Tatjana Pristolič
Mestna knjižnica Ljubljana

THE REFERENCE LIBRARIAN

vir slike: www.tandf.co.uk

ževati. Če si namreč zabrišemo vse meje ter v glavi obdržimo stroko kot tako, na svetovnem nivoju, smo s strokovno literaturo zelo bogati.

Ena izmed bibliotekarskih revij, ki s svojo strokovnostjo že nekaj časa uspešno naslavlja naš ceh, je prav gotovo *The Reference Librarian*. Referenčni knjižničar. V vseh pomenih tega naziva. In vsebina, ki se v časopisu pojavlja, je natanko do te mere **terminološko neulovljiva** kot njen naslov. Referenčni knjižničar ni namreč le tisti, ki je izučen v profesionalnem iskanju informacij, referenc in drugih podatkov. Referenčni knjižničar je pravzaprav vsak, ki ima vsaj malo opravka z uporabniki. In če si drznemo mrežo te teze vreči še širše, se bodo v njej znašli skorajda vsi knjižnični delavci, ki morajo pri svojem delu misliti na uporabnika. V osnovi je, iskreno povedano, takšno okolišnje glede terminoloških opredelitev sila neučinkovito in neuporabno, a pri opisu vsebine *The Reference Librarian* je le na tak način možna določitev pojma njegove ciljne publike. Tega sicer založniki na svojem opisnem mestu ne bodo trdili, vendar je neizpodbitno, da je **branje strokovnih prispevkov v tem časopisu koristno širšemu krogu**, kot ga omenjajo sami¹. Izdaja ga Routledge

in sicer v obliki štirih letnih izdaj. Nekaj člankov iz prvih treh letošnjih številčk smo pod drobnogled vzeli tudi sami².

Prva številka v letošnjem letu je postregla z aktualnimi članki o knjižnični skrbi za skupine uporabnikov, ki se tako ali drugače razlikujejo od tiste osrednje skupine članov ali potencialnih uporabnikov, ki jih vsakodnevno srečamo pri svojem delu. Predvsem gre tu za uporabnike z zmanjšanimi možnostmi³, pa tudi druge. V tem kontekstu se pojavlja zanimiv članek Susan K. Burke, ki opisuje idejo, potek in izsledke raziskave, ki jo je (sicer že nekaj let nazaj) opravil ameriški Biro za popis prebivalstva⁴, in sicer glede tega, kakšno mnenje o preprekah, ovirah in preprečevanju slednjih v knjižnicah imajo gospodinjstva, kjer so popisane osebe z zmanjšanimi možnostmi. Članek temeljito opiše zakonodajno ozadje ukrepov knjižnic, ki so se (če in kolikor so se) potrudile v preprečevanju nedostopnosti svojih zbirk in storitev tudi za uporabniške skupine mimo tistih, ki nimajo zmanjšanih možnosti. Tako prikaže npr. podatek, da se je le malo več kot polovica (54,3%) vprašanih zavedala obstoja t.i. *Americans with Disabilities Act*, torej zakona, ki ureja in odreja enake možnosti za ljudi z zmanjšanimi možnostmi. Avtorica nadalje zelo razdelano opiše potek raziskave s postavljenimi vprašanji, nadaljuje z analizo odgovorov in ponudi iztočnice za nadaljnje raziskave. Velik poudarek daje na raziskavi mnenja skupin uporabnikov z zmanjšanimi možnostmi, to velja tako za knjižnice, ki želijo nadgraditi svoje storitve kot tiste, ki svoje kapacitete šele vzpostavljajo. V vsakem primeru pa avtorica opozarja na potrebo po bolj poglobljenih raziskavah, v popotnico pa ponuja ustrezen seznam literature za nadaljnji študij. Avtorja naslednjega članka, Rebecca Power in Chris LeBeau sta se namesto v splošne knjižnice, podala v visokošolske in univerzitetne. V članku *"Kako se spletne strani visokošolskih in univerzitetne knjižnic soočajo s*

1 Na spletni strani <http://www.informaworld.com/smpp/title~db=all~content=t792306953~tab=summary> (uporabljeno 8.9.2009) se nahaja kratek opis ciljev in obsega, ki ju zastopa *The Reference Librarian*. Tam se bere, da je "primaren vir za posodobljene informacije glede obstoječih trendov in sodobnih problemov v referenčni službi."

2 Bibliografske zapise za članke z vsemi potrebnimi informacijami (brez besedila člankov) lahko pregledujete od leta 1995 naprej na elektronskem informacijskem viru Academic Search Premier, ki je dostopen z lokacij knjižnic v Sloveniji (in prek oddaljenega dostopa za člane knjižnic UL z geslom).

3 Gre za slovenjen izraz angleškega "disability".

4 U.S. Census Bureau.

*potrebami uporabnikov podatkovnih baz, ki imajo zmanjšano zmožnost vida?*⁵ Te skupine uporabnikov se v svojih informacijskih potrebah zares v ničemer ne razlikujejo od splošne populacije, česar pa žal ne moremo trditi za knjižnične storitve, ki jim služijo. Raziskava, ki jo avtorja opisujeta, je pod drobnogled vzela trintrideset spletnih strani knjižnic in osem večjih ponudnikov podatkovnih baz (večina teh je poznana tudi slovenski raziskovalni publiki). Osnovni namen raziskave je bil pregled tega, **kako knjižnice na svojih spletnih straneh omogočajo dostop uporabnikom z zmanjšanimi zmožnostmi vida**. Sledi obsežna izpeljava izsledkov, kjer ponudita tudi napotila za izboljšavo storitev, ob koncu seveda izbrana bibliografija in predstavitev odziva pri omenjenih ponudnikih podatkovnih baz. Poleg omenjenih člankov se prva letošnja številka ukvarja tudi **knjižničnimi storitvami za starejše, brezdomce in multikulturne skupine**, v knjižnicah zastopane običajno kot manjše skupine uporabnikov. Poudariti velja, da so **vsí prispevki v časopisu recenzirani**, njihovi avtorji pa veljajo za **izkušene in strokovno podkovane** na svojih področjih.

Revija ponuja tudi **kolumnistična razmišljanja**. Te se dotikajo **prepletanja referenčnih storitev s tehnološkimi zahtevami, referenčne službe v splošnih knjižnicah in zgodb**, ki se dogodijo na delovnem mestu referenčnega knjižničarja. V **drugi letošnji številki** tako najdemo kolumno *Vivian Reed* iz kalifornijske splošne knjižnice z naslovom **"Dobra referenčna služba? Odlična referenčna služba? V čem je razlika?"**⁶, razmišlja o delavnici *Barbare L. Flynn*, ki se ukvarja z optimizacijo in praktičnimi napotili za izboljšanje knjižnične referenčne dejavnosti. Čeprav mogoče že slišana, gre za napotila, ki niso nikoli odveč. Takšne kolumne zagotovo nudijo dober komplementaren kontekst občasno suhoparnim teorijam, ki so prisotne v zgoraj omenjenih člankih, ker običajno svoje rdeče niti črpajo iz vsakodnevnih dogajanj v knjižnicah. Ta številka poleg omenjenega ponuja še kopico drugih prispevkov, od katerih bi izpostavil članek *Kimberly*

Bugg in *Rosaline Y.Odom*, ki opisuje **spmembo v izgledu in delovanju referenčne storitve** v atlantski knjižnici *Roberta W. Woodruffa*⁷. Zanimivo branje, polno inspiracij.

Zadnja izdana, torej **tretja letošnja številka** za prejšnjima ne zaostaja. Pišejo o **Googlu in optimizaciji iskalnikov, programu izobraževanja za referenčne knjižničarje**, ki ga izvajajo v Arizoni, **ocenjujejo nekaj virov, problematičnem obnašanju uporabnikov**, ki se še bolj izrazito pojavlja v virtualnem okolju, **zmanjševanju referenčnih zbirk** (z rešitvami) in o **spletnem referenčnih servisih**. Pri tej slednji temi so se avtorice *Molly Strothmann*, *Cheryl McCain* in *Laurie Scrivener* ukvarjale še posebno z izpolnjevanjem priložnosti za spletno referenčno delo in promocijo teh storitev. Članek **"Ask a Librarian Pages as Reference Gateways to Academic libraries"** se zanimivo sprehaja skozi domala vse referenčne storitve, ki jih knjižnice lahko izpeljejo s pomočjo sodobne tehnologije, ob čemer mogoče zmoti le to poudarjeno razločevanje med "tradicionalnimi" referenčnimi storitvami in njihovimi "virtualnimi" dvojniki. A ker govorijo o navzkrižnih promocijah med tema dvema poloma, je nemara prav to potrebno. Zanimivo je predvsem branje izsledkov glede tega, kako dobro so uporabniki spletnih strani priskrbljeni s kontaktnimi informacijami za možnost dodatnih pojasnil in pomoči. Zanimivo pač zaradi vse močnejših pritiskov po takojšnji informacijski storitvi, ne glede na čas in prostor. Za implementacijo katerekoli od rešitev so v takšnih člankih vsebine zelo uporabne, predvsem zato priporočam v branje.

The Reference Librarian se zdi torej dovolj **zanimiva in privlačna znanstvena publikacija**, ki jo lahko priporočimo v branje tako vodstvenemu kadru kot tudi informatorjem za referenčnim pultom. Vsi bodo tu prejeli zajetno malho, napolnjeno s sodobno problematiko soočanja s potrebami uporabnikov. Velik plus pri vsem tem je, da se prispevki nikakor ne omejujejo na en tip knjižnic, temveč se trudijo biti čim širše

5 Originalni naslov članka: *How well do academic library web sites address the needs of database users with visual disabilities?*

6 Originalni naslov kolumne: *Good reference service? Great reference service? What's the difference?*

7 Originalni naslov članka: *Extreme Makeover Reference Edition: Restructuring Reference Services at the Robert W. Woodruff Library, Atlanta University Center.*

obsegajoči. Vseeno pa dovolj konkretni in jasno – kot se za znanstveni časopis spodobi – polni izčrpnih bibliografij na obdelane teme in prispevke. V tiskani obliki je *The Reference Librarian* dostopen v *Narodni in univerzitetni knjižnici* v Ljubljani. Časopis hrani *Informacijski center za bibliotekarstvo*. Ker je elektronski informacijski vir *Academic Search Premier* dosegljiv z lokacij slovenskih knjižnic, priporočam, da si najprej ogledate bibli-

ografske zapise in povzetke člankov, nato pa si izbrana gradiva tudi pridobite in ogledate. Kot rečeno, priporočam!

Tomaž Bešter
Narodna in univerzitetna knjižnica

OBVESTILA

KOLEDAR PRIHAJAJOČIH SREČANJ

Nadaljevanje z 2. strani:

SODELOVANJE NA POSVETOVANJU

(roki za oddajo povzetkov)

- **5.-6.11.2009**, Santa Fe, Argentina, *7ª Jornada sobre Biblioteca Digital Universitaria: La biblioteca universitaria en la web*, <http://www.amicus.udesa.edu.ar/7bibliotecadigital/GACETILLA%202009.doc>
- **6.-11.11.2009**, Vancouver, Kanada, *ASIS&T Annual meeting*, <http://www.asis.org/Conferences/AM09/am09cfp.html>
- **6.11.2009**, Maryville, ZDA, *9th Annual Brick and Click Libraries*, <http://brickandclick.org>
- **10.11.2009**, London, VB, *RFID in Libraries 2009*, <http://www.cilip.org.uk/interests/rfid/rfid2009/index.html>
- **13.-14.11.2009**, Pariz, Francija, *Translating Travel Writing in Europe, 1750-1850*, <http://www.h-net.org/announce/show.cgi?ID=166186>
- **16.-20.11.2009**, Moskva, Rusija, *13th International Conference and Exhibition Information Technologies, Computer Systems and Publications for Libraries (LIBCOM-2009)*, <http://www.gpntb.ru/libcom/libcom2009>
- **18.-20.11.2009**, Coimbra, Portugalska, *4. Encontro Iberico EDIBCIC 2009*, <http://www.eventos-iuc.com/ocs/index.php/edibcic2009/EDIBCIC>
- **18.-21.11.2009**, Evora, Portugalska, *Conferência Internacional Bibliotecas Para A Vida*, http://www.evora.net/bpe/Actividades/Conferencia/Conf.Intern.2009/Conf_2009_Inicial.htm
- **25.-27.11.2009**, Rovinj, Hrvaška, *Arhivi, knjižnice, muzeji*, <http://public.carnet.hr/akm/>
- **6.11.2009** za 11.-12.3.2010, Hong Kong, *2nd Conference Academic Librarian*, <http://www.lib.polyu.edu.hk/ALSR2010/>
- **6.11.2009** za 14.-18.6.2010, Lizbona, Portugalska, *12th European Conference of Medical and Health Libraries*, <http://www.eahil2010.org/en/>
- **19.11.2009** za 29.6.-2.7.2010, Orlando, ZDA, *The 14th World Multi-Conference on Systemics, Cybernetics and Informatics: WMSCI 2010*, <http://www.iiis2010.org/>
- **14.12.2009** za 14.-16.4.2010, Tartu, Estonija, *Transforming Culture In The Digital Age*, <http://www.transforminculture.eu>
- **30.11.2009** za 17.-21.10.2010, Helsinki, Finska, *18th Annual Conference of the Society for the History of Authorship, Reading and Publishing*, <http://www.helsinki.fi/sharp2010/>
- Uredniki revije *Library Hi Tech News* pozivajo k sodelovanju s kratkimi strokovnimi prispevki na temo informacijska tehnologija v knjižnicah. Več informacij: <http://info.emeraldinsight.com/products/journals/journals.htm?id=lhtn>
- Z znanstvenimi in strokovnimi prispevki lahko sodelujete tudi pri reviji *International Journal of Library and Information Science* (IJLIS). Več informacij: <http://www.academicjournals.org/IJLIS/index.htm>
- Uredništvo revije *International Journal of Digital Libraries* (IJDL) vas poziva k sodelovanju s strokovnimi prispevki. Več informacij: <http://www.dljournal.org/>

EOD – PO TREH LETIH USPEŠNEGA DELOVANJA NADALJUJEMO Z NOVIM PROJEKTOM

PREDSTAVLJAMO

Tri leta so minila, odkar se je Narodna in univerzitetna knjižnica priključila eTENovemu projektu DOD (digitalizacija po naročilu). Skupaj z 20 partnerji iz desetih evropskih držav smo v tem času uspešno vzpostavili storitev EOD (e-knjige po naročilu), s katero smo uporabnikom omogočili naročanje digitalnih kopij starejšega knjižnega gradiva iz naših zbirk. Rezultat uspešno zaključenega projekta je bil med drugim tudi dogovor o ohranitvi formalnega partnersstva na podlagi sporazuma o sodelovanju v mreži knjižnic, ki ponujajo storitev EOD.

NUK je med letoma 2007 in 2009 prejel in uspešno realiziral kar 200 naročil za digitalizacijo starejšega knjižnega gradiva, ki so skupaj obsegala okoli 70.000 strani. Ne le, da smo našim uporabnikom uspešno olajšali dostop do knjig, ki bi jih sicer lahko uporabljali le v naših prostorih, tudi sami smo prek naročil pridobili nekatere nadvse dragocene digitalne kopije nekaterih pomembnejših spomenikov slovenske in evropske kulturne dediščine. Med uporabniškimi naročili se je tako znašel skoraj celoten opus J.L. Schönlebn, ni pa manjkalo tudi drugih klasičnih imen evropske in svetovne literature, kulture ter znanosti: od Sv. Avguštna z Zbranimi deli pa vse do Marxovega Kapitala. V posebno veselje so nam tudi nekatere literarne in strokovne pikanterije, ki so si jih zaželeli naši uporabniki. Med njimi je najti pravljice, priročnike za omikano vedenje in umno vodenje občinskih skupnosti, strokovno-tehnične študije parnih lokomotiv, starejše medicinske študije ter obilico drugih zanimivih vsebin.

V začetku leta 2008 smo med naročniki EOD e-knjig in širšo javnostjo izvedli tudi dve anketi, ki sta pokazali, da sta tako naša cenovna politika kot tudi kvaliteta izdelkov na primereni ravni, predvsem pa da je zadovoljstvo naročnikov EOD e-knjig s storitvijo v celoti zelo visoko.

Že pred zaključkom poizkusne faze delovanja storitve v letu 2008 se je med partnerji porodila ideja, da storitev še izboljšamo in nadgradimo. Zato smo se skupaj s 13 prvotnimi partnerji ter šestimi novimi članicami prijavi na razpis Evropske komisije Kultura 2007. Po drugi ponovljeni prijavi smo uspeli in maja 2009 tudi uradno pričeli z izvajanjem nadaljevanja projekta.

V naslednjih štirih letih (med majem 2009 in aprilom 2013) se bomo tako posvetili predvsem:

- razširitvi mreže knjižnic, ki nudijo storitev e-knjige po naročilu (EOD);
- promociji storitve EOD kot primera dobre prakse na področju evropskega sodelovanja ter zagotavljanju izmenjave znanja in izkušenj s področja digitalizacije ter uporabniških storitev z drugimi inštitucijami, ki hranijo pisno kulturno dediščino;
- podpori medkulturnemu dialogu med uporabniki in bralci starejšega knjižnega gradiva.

Konkretne izboljšave in aktivnosti, ki smo jih predvideli v okviru temeljnih ciljev pa bodo vključevale:

- nadgradnjo spletne strani mreže EOD z nekaterimi Web 2.0 funkcionalnostmi;
- izdelavo skupnega iskalnika po

katalogih partnerskih knjižnic;

- uvedbo storitve »tisk po naročilu«;
- uvedbo funkcionalnih rešitev za slepe in slabovidne;
- prispevanje gradiva, ki je nastalo v okviru mreže EOD v Europeano prek sodelovanja v Europeana-Connect
(<http://www.europeanaconnect.eu/>);
- sodelovanje s projektom Arrow
(<http://www.arrow-net.eu/>);
- organizacijo odprtih dnevov ter delavnic in posvetovanj na temo digitalizacije in uporabniških storitev tudi za druge kulturne inštitucije (arhive, muzeje, galerije);
- povečanje obsega komunikacije s strokovno in širšo zainteresirano javnostjo ter mediji.

Tako kot projekt DOD tudi nadaljevanje projekta koordinira Univerzitetna in regionalna knjižnica Tirolske v Innsbrucku, Narodna in univerzitetna knjižnica pa je bila tokrat zaupana naloga vodenja dveh sklopov projektnih aktivnosti: organizacija odprtih dnevov ter delavnic.

EOD je s skupno vizijo in trudom sedaj že dvajsetih partnerskih inštitucij postal še ena zgodba o prednostih in koristih mednarodnega sodelovanja in povezovanja, hkrati pa tudi nov izziv, ki ga z veseljem sprejemamo.

Za več informacij obiščite naš portal:
<http://www.dlib.si/eod/>
in domačo stran EOD: <http://books2ebooks.eu/?lang=sl>.

Matija Brumen in
Sonja Svoboda
Narodna in univerzitetna knjižnica

prireja
strokovno posvetovanje

POTI DO KNJIGE
spodbujanje družinskega branja

V četrtek, 22. oktobra 2009, ob 9.00 v Galaksiji Trebnje, Podjetniška ulica 13, 8210 Trebnje

Program

9.00–9.30	<i>Registracija</i>
9.30–9.45	<i>Pozdrav udeležencem</i> Milena Bon , direktorica Knjižnice Pavla Golie Trebnje Alojzij Kastelic , župan Občine Trebnje
9.45–10.15	Dr. Igor Saksida : <i>Ali in kako mentor branja "kaže pot" do knjige</i>
10.15–10.35	Darja Lavrenčič Vrabec, Ida Mlakar : <i>Mladinski knjižničar – most med knjigami, otroki in odraslimi ljudmi</i> (Mestna knjižnica Ljubljana – Pionirska)
10.35–10.55	Silva Kos : <i>Pravljične poti</i> (Knjižnica Antona Tomaža Linhartaradovljica)
10.55–11.15	Irena Zadel : <i>Zgodbe iz nahrbtnika</i> (Knjižnica Pavla Golie Trebnje)
11.15–11.35	Brigita Smolnikar : <i>Tematske pravljice</i> (Mestna knjižnica in čitalnica Idrija)
11.35–12.10	Maja Logar, Igor Černe, Robert Kereži, Tanja Vreš : <i>1 + 1 = 3 ali kako knjige pripotovati otrokom</i> (Mariborska knjižnica)
12.10–12.25	diskusija
12.25–13.30	<i>odmor za kosilo</i>
13.30–13.50	Božena Kolman Finžgar : <i>Noč z Andersenom</i> (Knjižnica Antona Tomaža Linhartaradovljica)
13.50–14.10	Alenka Žugič Jakovina : <i>Spoznavamo knjige in knjižnico s Kostanjevim Škratom</i> (Valvasorjeva knjižnica Krško)
14.10–14.30	Martina Golob : <i>Moja knjižnica – Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin</i> (Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin)
14.30–14.50	Nataša Koražija : <i>Izobraževalno-ustvarjalne ježkove urice</i> (Knjižnica Rogaška Slatina)
14.50–15.10	Jelka Kos, Lea Vaukan : <i>Če ne bomo brali, bomo pa čvekali – najstniška čvekalnica</i> (Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika)
15.10–15.25	diskusija
15.25–16.15	Anja Štefan : <i>Pripovedovanje ljudskih pravljic</i>
16.15–16.30	zaključek

prireja
strokovno posvetovanje

POTI DO KNJIGE
spodbujanje družinskega branja

V četrtek, 22. oktobra 2009, ob 9.00 v Galaksiji Trebnje, Podjetniška ulica 13, 8210 Trebnje

Prijavnica
za udeležbo na posvetovanju

Udeleženee/ci	
Knjižnica	
Naslov	
e-naslov	
Telefon	
Datum	
Davčna št.	
Davčni zavezanec	DA NE

Podaljšan rok prijave je **12. oktober 2009**. Prijave pošljite na elektronski naslov: tajnistvotre@tre.sik.si

ali na naslov: Knjižnica Pavla Golie Trebnje, Tajništvo
Kidričeva ulica 2
8210 Trebnje

Kotizacija znaša 35 € (vključuje tudi kosilo), nakažete jo na TRR 01330-6000000102 (račun odprt pri UJP Novo mesto) do **20. oktobra 2009**. Prosimo vas, da v primeru zadržanosti udeležbo pravočasno odjavite . Obrazec za prijavo najdete tudi na spletni strani <http://www.tre.sik.si/>.

PREDSTAVLJAMO

PROJEKT SREČNO BRANJE 2.0

V letu inovativnosti in ustvarjalnosti smo se sodelavci Moje srečne knjige odločili, da knjižnicam ponudimo zanimiv skupen projekt, ki smo ga poimenovali SREČNO BRANJE 2.0.

Moja sr(e)čna knjiga, izšla je septembra 2008 v slovenščini in angleščini pod naslovom **My Very Own Book**, je nekakšen vodnik za osebno rast in načrtovanje življenjske poti, ki si ga napišeš sam. Zagovarja tezo, da samo ljudje, ki so sposobni vizualizirati svoje sanje in jih opredmetiti na papirju, so jih sposobni tudi uresničiti.

Moja sr(e)čna knjiga spodbuja najboljše v človeku. Bralca vodi k razmišljanju o sebi, o svojih vrednotah, poslanstvu, o svoji odgovornosti do okolja, družbe in sveta. Vlivaa mu zaupanje vase in v svoje sposobnosti ter v pomembnost njegovega prispevka v družbi, pa najsi bo relativno še tako majhen. Spodbuja ga, da si začne postavljati cilje, razvijati pozitivne osebne lastnosti ter se začne izobraževati in razvijati znanja, ki mu bodo pomagala do zelenega cilja.

Po mnenju pisatelja in prevajalca Alana McConnell-Duffa je ta knjiga sveža, odkrita in nagovarja k (samo)iniciativnosti. Po oceni urednice pa je to prava knjiga za današnji krizni čas in je rojena, da postane svetovna uspešnica.

Knjiga doživlja odlične odzive strokovne in splošne javnosti in je prejela tudi že nekaj odmevnih priznanj. Za več informacij o knjigi in avtorju prilagam tudi letak in vas vabim na spletni strani <http://www.srecna-knjiga.si> in www.zigavavpotic.com.

Osnovna ideja projekta Srečno branje 2.0 je, da bi eno Mojo

srečno knjigo soustvarjalo kakih 50 bralk in bralcev. Vsak bi po lastni izbiri oblikoval štiri do pet strani. Knjiga bi potem ostala last knjižnice in bila na ogled in v spodbudo drugim obiskovalcem. Po lastni presoji bi lahko dodajali vanjo strani z vsebinami, ki bi bile bolj lokalno obarvane in bi lahko pomenile proaktiven prispevek k izboljšanju razmer v okolici, kraju.

Moja srečna knjiga je idealna in inovativna izbira za interaktivno soustvarjanje in sodelovanje med mladimi obiskovalci knjižnic v Sloveniji, ki lahko nudi mnogotere pozitivne učinke tako za mlade bralce kot za knjižnice. Projekt Srečno branje 2.0 temelji na ustvarjenem branju in osebostnem razvoju, izmenjavi mnenj v mediju kot je knjiga in spodbujanju predvsem mladih, da se začnejo vračati h knjigi, tako da jo sami soustvarjajo, se ob njej bistrijo in ostrijo misli in ideje.

Projekt Srečno branje 2.0 bi spodbujal tolerantnost, medkulturnost in medgeneracijski vidik, samoiniciativnost, ustvarjalnost, samozaupanje, timsko delo, načrtovanje skupnih ciljev med bralci, knjižnicam pa dajal zagon za organiziranje privlačnega družabnega in kulturnega življenja v kraju, ki bi rojevalo nove projekte in pobude. Projekt Srečno branje 2.0 bi zato potreboval tesno sodelovanje in motiviranost knjižničark in knjižničarjev

Moja srečna knjiga bi na ta način postala Naša srečna knjiga – srečna knjiga našega kraja, srečna knjiga našega razreda, naše šole, itd. Spomin, vrelec idej, motor za akcijo, zabava, druženje, prijateljstvo.

Žiga Vavpotič

OBVESTILA

NAVODILA AVTORJEM

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev.

Poleg imena avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni

obliki (ime in priimek), in sicer z začetno navedbo "Od leve proti desni:...". Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali TIF formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov icb@nuk.uni-lj.si. Pošljete jih lahko tudi na disketi ali CD-ROM-u na naslov Narodna in univerzitetna knjižnica, Informacijski center za bibliotekarstvo, Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevkov ne honoriramo!